PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XIX. Št. 220 (5595)

TRST, torek 17. septembra 1963

DANES SE ZAČNE 18. ZASEDANJE SKUPŠČINE OZN

Razorožitev, gospodarski razvoj, dekolonizacija so najvažnejša vprašanja na dnevnem redu

V petek bo pred skupščino govoril predsednik Kennedy - Gromikove izjave - Upanje v plodno nadaljevanje razgovorov med ZDA, SZ in Anglijo

NEW YORK, 16. — Osemnajsto zasedanje glavne skupščine OZN, ki se bo začelo jutri pričakujejo v krogih OZN z velikim zanimanjem, ker gre za eno najvažnejših in najpomembnejših zasedanj te organizacije. To pa zaradi tega, ker je to prvo veliko mednarodno diplomatsko srečanje po sklenitvi moskovske pogodbe, in ker se je začel tajati led hladne vojne.

Dejstvo, da so velike države izbrale okvir OZN za «drugi korak» na poti mednarodnega pomirjenja, je tudi velike važnosti. Prav tako je važno dejstvo, da se bo zasedanja udeležilo veliko število državnikov (dva državna poglavarja, šest ministrskih predsednikov in 56 zunanjih ministrov so do sedaj napovedali svojo udeležbo). Na začasnem dnevnem redu je do sedaj 81 vprašanj.

V svojem letnem poročilu je glavni tajnik U Tant poudaril tri glavna zapletena vprašanja, ki se danes tičejo Združenih narodov, sleherne države in praktično slehernega človeka: razorožitev, gospodarski razvoj in dekolonizacija.

Če se gleda realistično, je gotovo, da bodo tudi po letošnjem zasedanju skupščine OZN ta tri vprašanja ostala še dalje velika skrb te mednarodne organizacije. Vendar pa je moč pričakovati, da se bo ta skrb zaradi velikega prizadevanja vseh miroljubnih držav in sil znatno ublažila.

Dejstvo, da se je do sedaj že 90 držav pridružilo moskovskemu sporazumu, priča o želji vseh narodov in velike večine vlad na svetu, da končno preneha oboroževalna tekma. V zvezi z gospodarskimi vprašanji, se danes ne postavlja več vprašanja, ali je veliki prepad med industrijsko razvitimi državami in razvijajočimi se želelami konec koncev škodljiv za ene in na za druge. Danes se vsi strinjajo o tem, da je nujna kolektivna in načrtna akcija za pomoč razvijajočim se deželam, da se odpravi stanje, v katerem ima majhno število dežel desetkrat večji narodni dohodek od treh četrtin ostalega človeštva.

Na skupščini bodo razpravljali tudi o konferenci o trgovini in razvoju, ki se bo začela 16. marca prihodnjega leta v Ženevi.

Prav tako je gotovo, da bo sedanje zasedanje OZN sprejelo nadaljnje korake za borbo proti kolonializmu ali proti njegovemu političnemu nasledniku neokolonializmu, ki se običajno skriva za zaveso gospodarske pomoči mladim neodvisnim deželam.

Številna vprašanja, ki so na začasnem dnevnem redu, je predlagala skupina 56 afriških in azijskih držav, in vsa se tičejo dekolonizacije, politične emancipacije, gospodarskega razvoja in zaščite človeških pravic. Ta skupina je postavila na dnevni red tudi preganjanje budistov v Južnem Vietnamu, položaj v portugalskih kolonijah, rasno diskriminacijo v Južni Afriki, razvoj v Južni Rodeziji in kongoško vprašanje.

V petek, 20. septembra bo na skupščini govoril ameriški predsednik Kennedy. Pričakuje se, da bo istega dne ali le nekaj dni pozneje ameriški senat odobril moskovsko pogodbo. V krogih Bele hiše se je zvedelo, da bo Kennedy govoril predvsem o miru na svetu in o prihodnji vlogi Združenih narodov za ohranitev miru. Prav nadaljnji razvoj razgovorov med temi velesilami bo vplival bolj ali manj na potek debate o vseh ostalih vprašanjih. Razgovori med ZDA, Sovjetsko zvezo in Veliko Britanijo se bodo nedvomno nadaljevali predvsem glede ukrepov, da se prepreči iznenadni napad, ker je po splošnem mnenju najbolj verjetno, da pride do konkretnih sporazumov glede tega. Če bi se sporazumeli o tem, bi odstranili precej ovir za sporazumevanje o drugih sorodnih vprašanjih. V poučenih krogih pravijo, da sta se sovjetski poslanik Dobrinin in državni tajnik Dean Rusk sporazumela, da bodo omejili začetne razgovore prav na vprašanje preprečitve iznenadnih napadov.

Sovjetski zunanji minister Gromiko je ob prihodu v New York izjavil, da je razorožitev najvažnejše vprašanje, ki ga bo morala skupščina OZN proučevati na sedanjem zasedanju. Na vprašanje, ali predvideva sestanek s Kennedyjem, je izjavil, da to ni izključeno.

Kurdsko vprašanje pred OZN

PARIZ, 16. — Odposlanec kurdskega voditelja Barzanija Jalal Al Talabani je prišel v Pariz na poti v New York. Talabani je izjavil, da kurdski uporniki nadzorujejo večino kurdskega ozemlja, vladne čete pa so samo v nekaterih velikih mestih. Izjavil je, da so poročila bagdadskega radia o zmagi samo «plod fantazije», in je dodal: «V treh mesecih so vladne čete utrpele več človeških izgub in izgub na materialu kakor Kasemove sile v 17 mesecih.»

Talabani je zanikal trditve, da hočejo iraški Kurdi ustanoviti neodvisno državo, in je pripomnil, da gre za spletko vlade, zato da jih lahko obtoži separatizma in da jih diskreditira pred arabsko javnostjo. Pripomnil je, da hočejo Kurdi demokratičen režim v Iraku in avtonomen Kurdistan v okviru iraške republike. Dalje je Talabani izjavil, da je stranka «Bas» vedno bolj izolirana od prebivalstva in da je gotovo, da Velika Britanija dobavlja Iraku orožje, ki je primerno za vojno v goratih predelih. Na koncu je Talabani izrazil upanje, da bodo o kurdskem vprašanju razpravljali v OZN.

Danes volitve v Iranu

TEHERAN, 16. — Jutri bodo v Iranu splošne volitve za izvolitev 20 senatorjev in 198 poslancev. S tem bo obnovljen parlament, ki ga je šah razpustil maja 1961. Prvikrat so morali v Iranu volivci vpisati v volilne sezname in so dobili volilno potrdilo. Prav tako bodo prvikrat volile tudi ženske. Med kandidati za poslansko zbornico je šest žensk. Volitve se bodo zaključile v enem dnevu, končni rezultati pa bodo objavljeni 20. septembra.

Vladna stranka je predložila listo 193 kandidatov. Prva seja novega parlamenta bo verjetno 6. oktobra.

URADNO SPOROČILO V BEOGRADU

Maršal Tito odpotuje danes na uraden obisk v Brazilijo

Medparlamentarna zveza je včeraj razpravljala o vesoljskem pravu in rasni diskriminaciji - Odhod delegacije SFRJ na 18. zasedanje gen. skupščine OZN

BEOGRAD, 16. — Danes so uradno sporočili, da bo na vabilo predsednika Združenih držav Brazilije Goularta predsednik republike maršal Tito s soprogo od 18. do 23. septembra uradno obiskal Brazilijo. Iz Brazilije bo predsednik Tito odpotoval na uraden obisk v Čile in Mehiko.

Po končanem obisku v omenjenih državah bo Tito na vabilo Kennedyja prispel v Washington, zatem pa se bo udeležil zasedanja generalne skupščine OZN v New Yorku.

Pričakuje se, da bo predsednik republike odpotoval jutri z letalom v Brazilijo.

Danes je odpotovala v New York na 18. zasedanje generalne skupščine OZN jugoslovanska delegacija, ki jo vodi predsednik skupščinskega odbora za zunanje zadeve in mednarodno sodelovanje Vladimir Popovič. Na dnevnem redu zasedanja so vprašanje razorožitve, likvidacija ostankov kolonializma, gospodarska neenakost med razvitimi in nerazvitimi državami in druga vprašanja. Popovič je poudaril, da so ta vprašanja tesno povezana z osnovnim vprašanjem razvoja, sodelovanja in razumevanja med narodi in utrditve miru. «Po več letih hladne vojne, je poudaril Popovič pred odhodom delegacije, je postalo očitno, da je vztrajna borba za mir in mirno reševanje spornih vprašanj začela dajati rezultate. K temu je v precejšnji meri prispevala tudi Organizacija združenih narodov. Prepričani smo, da se lahko ustvarijo ugodnejši pogoji in odprejo nove možnosti za njeno uspešnejše delo in delovanje.»

Konferenca Medparlamentarne zveze je nadaljevala delo in proučevala vprašanja vesoljskega prava in rasne diskriminacije. V načrtu resolucije o vesoljskem pravu se apelira na nacionalne skupine, da v svojih parlamentih priporočijo vladam, da se zavzamejo za tako ureditev tega vprašanja, ki bi zagotovila uporabo vesolja samo v miroljubne namene. V načrtu se apelira nadalje na vlade, da čimprej sklenejo ustrezne mednarodne sporazume. Razprave o predloženi resoluciji se je udeležilo 19 delegatov, med katerimi tudi sovjetski in ameriški delegat. Vsi so izrazili mnenje, da se mora pravno zagotoviti, da je vesolje splošna last človeštva in da mora služiti samo v korist človeštvu. Sovjetski delegat se je zavzel za popolno ureditev režima izkoriščanja vesolja, da se v vesolju onemogočijo vsi poskusi, ki bi lahko spravili v nevarnost človeštvo.

Sovjetski delegat je opozoril na nekatere razlike v pojmovanju o uporabi vesolja in se zavzel za razširitev mednarodnega prava in listine OZN. Zavzel se je tudi za miroljubno sodelovanje držav v raziskovanju vesolja in za sodelovanje v interesu miru.

Član ameriške delegacije je izjavil, da ameriška delegacija daje vso podporo predloženemu načrtu resolucije. Poudaril je velik napredek, ki so ga dosegle do sedaj ZDA in Sovjetska zveza v proučevanju vesolja, opozoril je na nujnost reševanja tega vprašanja in izrazil prepričanje, da bo generalna skupščina OZN izpopolnila načela o vesoljskem pravu. Na koncu svojega govora se je zavzel za mednarodno posvetovanje strokovnjakov o vesolju.

Jugoslovanski delegat Tomovič je med drugim predlagal, naj Medparlamentarna zveza da pobudo za sklicanje mednarodne konference, ki bi razpravljala o sodelovanju in skupnih naporih v raziskovanju vesolja.

Popoldne je konferenca začela razpravo o enem najtežjih vprašanj, o rasni diskriminaciji. V načrtu predložene resolucije se apelira na vse parlamente držav, v kateri so znaki rasnega sovraštva in diskriminacije, da sprejmejo nujne ukrepe. Hkrati se priporočajo parlamentom vseh držav ukrepi, ki bi vzgojno vplivali na javno mnenje v smeri ustvarjanja ugodnih pogojev za odstranitev vseh rasnih predsodkov in drugih nezaželenih pojavov in ki bi še posebej usmerjali vzgojo mladine v duhu načela enakosti ne glede na raso in barvo kože. Vsi udeleženci razprave, ki se bo nadaljevala jutri so ostro obsodili rasno diskriminacijo kot anahronizem, kot rakovo rano današnje dobe in so poudarili, da so nujni ukrepi proti vsaki obliki rasne diskriminacije in mržnje. Mnogi delegati so obsodili zlasti politiko «apartheida» v Južnoafriški zvezi in predlagali, naj se poleg političnega in moralnega pritiska uvedejo tudi gospodarske sankcije proti državam, ki ne bi upoštevale enakosti vseh državljanov ne glede na raso in barvo kože.

Brat ameriškega predsednika Robert Kennedy je izjavil, da ameriška delegacija v celoti sprejema predloženo resolucijo. Govoril je obširno o ukrepih ameriške vlade za zagotovitev enakopravnosti črncem in izrazil pripravljenost ameriške vlade, da stori vse, da se rasna diskriminacija čimprej uniči povsod na svetu. Razprava o tem se bo nadaljevala jutri.

Danes se je vrnila posebna delegacija udeležencev Medparlamentarne konference, ki je pod vodstvom italijanskega delegata Pisanellija obiskala Skopje, kjer si je ogledala posledice katastrofalnega potresa, dela za obnovitev mesta in razmere, v katerih živi prizadeto prebivalstvo. Po ogledu mesta je predsednik izvršnega sveta Makedonije Grličkov seznanil inozemske delegate o položaju v mestu in o ukrepih za normalizacijo življenja. Po razgovorih so gostom prikazali filme o Skopju pred katastrofo in po njej. Po kosilu, ki ga je v čast delegaciji priredil predsednik ljudskega sobranja Makedonije Milevski, so se delegati vrnili z letalom v Beograd.

Uprava beograjske univerze je podprla predlog združenja univerzitetnih profesorjev Mehike, da se predsednik Združenih držav Mehike Adolfo Lopez Mateos kandidira za letošnjo Nobelovo nagrado za mir.

B. B.

Skupina nahujskanih podivjanih rasistov med napadi na črnce v Birminghamu

Novi grozotni zločini rasistov v Alabami
Ubili so šest črncev

Atentat na cerkev, kjer so bili zbrani črnci, ter požig številnih stanovanj črncev - Poziv Kennedyju, naj uporabi vse zvezne zakone za intervencijo - Odločna obsodba v vatikanskem glasilu

BIRMINGHAM, 16. — V ameriški državi Alabami so rasisti sprožili včeraj novo ofenzivo proti črncem ter izvršili celo vrsto zločinov. V Birminghamu je v baptistični cerkvi med nedeljskim verskim obredom eksplodiral dinamitni naboj in del poslopja je bil porušen. Ubiti so bili trije črnski dečki in ena deklica, 23 oseb pa je bilo ranjenih. Policija se boji, da so pod ruševinami še druge žrtve.

Takoj po atentatu so policija, gasilci in prostovoljci začeli reševalno delo. Na kraju atentata se je zbrala ogromna množica črncev, ki je policija ni mogla zadržati, čeprav so policaji streljali v zrak. Črnski voditelji so mirili razjarjeno množico.

Črnski voditelj Martin Luther je sinoči brzojavil Kennedyju in ga pozval, naj sprejme takojšnje stroge ukrepe, ker bi v Alabami drugače utegnilo priti do strahovitih pokolov.

Na žalost, pa se rasisti niso ustavili pri prvotnem zločinu. Zvečer je izbruhnilo več požarov v hišah, ki so last črncev. Razen tega sta dva mlada belca, ki sta se peljala z motorjem, streljala na 13-letnega dečka in ga ubila. Ubit je bil tudi neki 16-letni črnec, glede katerega policija trdi, da ga je zadel naboj, ki se je odbil od tal.

V Anniston v Alabami je skupina belcev pretepla dva črnska pastorja, ki sta bila namenjena v mestno knjižnico, katera je določena samo za belce. Pred vhodom ju je napadlo 25 belcev, ki so ju surovo natepli. Odpeljali so ju v bolnišnico. Občinski svet v Birminghamu je imel izredno sejo. Predsednik komisije za javno varnost je predlagal določitev policijske ure, toda svet je ta predlog zavrnil. Sprejeli so sporočilo, v katerem je rečeno, da je čas, da se prebivalstvo prebudi in da se zaveda, da surovo nasilje ne bo rešilo nobenega problema.

Izvršilni tajnik Združenja za napredek barvastih ljudi Roy Wilkins je poslal Kennedyju brzojavko, v kateri pravi, da če ne bo zvezna vlada sprejela odločnih ukrepov proti tolikšni bestialnosti, bodo črnci uporabili sredstva, ki si jih bodo eventualno v obupu izbrali, da branijo svoje življenje in svoje imetje. Wilkins poziva Kennedyja, naj v celoti uporabi zvezne zakone za intervencijo pravosodnega departmaja v Birminghamu. V zvezi s smrtjo štirih črncev, ki so bili ubiti v cerkvi, ko je bil izvršen atentat, pravi Wilkins, da je država Alabama z dejanji svojega guvernerja Wallacea nahujskala svoje bele državljane proti črncem in je s tem ubila te otroke.

Dva glavna dnevnika v New Yorku, «New York Times» in «New York Herald Tribune» ostro obsojata surovo nasilje rasistov ter pozivata krajevne in federalne oblasti, naj takoj nastopijo, da preprečijo hujše.

Predsednik Kennedy je danes izjavil, da je zelo ogorčen in globoko užaloščen zaradi umora šestih črnskih otrok v Alabami. Pozval je belce in črnce, naj brzdajo svoje strasti. Obljubil je vso mogočo pomoč zvezne vlade, za vzpostavitev miru v Alabami in da se zagotovi kaznovanje krivcev. Sporočili so tudi, da bo Kennedy odgovoril na brzojavko pastorja Martina Lutherja Kinga.

Vatikansko glasilo «Osservatore Romano» objavlja v zvezi z včerajšnjimi dogodki v Alabami članek, v katerem poudarja, da sprico načina in kraja, kje je bil zločin izvršen ne more noben ideološki izgovor omiliti cinične brutalnosti, in ti zločini kličejo na odločno obsodbo rasnega sovraštva. Članek obsoja rasistične koncepcije, ki absurdno zavračajo enakost in bratstvo z drugimi ljudmi. Dalje pravi članek, da bo ameriško ljudstvo v borbi proti segregacionizmu dobilo pri tem krvavem zločinu novo spodbudo, da zmaga v pravični bitki za integracijo. «To terjajo zadnje nedolžne žrtve, čast države ter krščanstvo.»

Ben Bela predsednik alžirske republike
Prvi njegov ukrep bo agrarna reforma

Zanj je glasovalo izredno veliko število volivcev - Intervju pariškemu listu «Le Monde»

ALŽIR, 16. — Ben Bela je bil včeraj z ogromnim številom glasov izvoljen za prvega predsednika alžirske republike. Udeležba je bila izredno visoka; ponekod so se volivci stoodstotno udeležili volitev in stoodstotno oddali glas za Ben Belo. Na splošno gre udeležba od 90 do 100 odstotkov z izjemo dveh departmajev: Velike Kabilje in alžirskega departmaja, kjer je bila udeležba manjša.

Alžirska narodna skupščina je danes javila, da bo Ben Bela prisegel pred skupščino 20. septembra. Kmalu po izvolitvi je Ben Bela po televiziji izjavil, da bodo v prihodnjih dneh izvedene spremembe v vladi, in je napovedal agrarno reformo ter pospešitev borbe proti špekulantom.

Tudi v intervjuju pariškemu dnevniku «Le Monde» je Ben Bela izjavil, da bodo prvi ukrepi, ki jih misli sprejeti, izvedba agrarne reforme. Za vso zemljiško posest brez izjeme. Zemljiška lastnina bo omejena na obseg, ki ni bil še določen. Sporočil je tudi, da bo v prihodnjih dneh izvršil spremembe v vladi in da bodo s tem prvikrat dali deželi revolucionarne kadre.

Glede razlastitve zemlje, ki je last francoskih državljanov, je Ben Bela izjavil: «Med Parizom in Alžirom ne more biti nobene nejasnosti glede našega namena, da razlastimo zemljo. Sicer pa koloni ne zahtevajo drugega nego nacionalizacijo, da dobijo odškodnino. Gre povečini za veleposestnike; majhni posestniki so povečini že zapustili deželo.»

Zatem je Ben Bela izjavil, da v Alžiriji ni mesta za opozicijo. Vsakdo ima pravico do kritike, toda v okviru stranke. Lahko so različne tendence v stranki. Ko bo neka tendenca imela večino, bo usmerjala FLN, toda več strank ni moč dopustiti.

Nato je Ben Bela izjavil, da mora izvršna oblast dan za dnem reševati izredno važna gospodarska in socialna vprašanja. To se dogaja še posebej v nezadostno razvitih deželah in zlasti v Alžiru. Nadaljeval je: «Naše ljudstvo hoče konkretna dejanja.»

Malo ga briga, če se naša akcija sodi po klasični shemi demokracije. Toda, ali poznate kako drugo deželo, kjer bi toko kakor v Alžiriji revolucija prinesla toliko sprememb, ne da bi uporabili silo? Koliko političnih jetnikov imamo? Budiaf, trije drugi v Sahari in nekaj «makijevcev».

Zatem je Ben Bela izjavil, da bo Alžirija vodila izvenblokovsko politiko in politiko miroljubnega sožitja. Kar se tiče Magreba, je Ben Bela izrazil zadovoljstvo, ker je prišlo do ponovnega zbližanja s Tunizijo. Glede odnosov z Marokom pa je izjavil, da je naklonjen vsaki akciji, ki bi ponovno zbližala tidve deželi. Omenil je, da se je govorilo o vmešavanju Alžirije v neko nedavno marosko notranje vprašanje. Poudaril je, da to sedaj formalno zanikuje, in da Alžirija ni imela nobene vloge pri zaroti v Maroku. Dodal je, da to sedaj izjavlja, zato ker želi izboljšanje odnosov z Rabatom in ne zaradi polemike.

Glede perspektiv enotnega Magreba je Ben Bela izjavil: «Dejansko so razlike med nami. Najboljši način, da se popravi to, kar se da spopolniti pri naših sosedih, je da nadaljujemo naš poizkus, t.j. da gremo naprej z agrarno reformo, likvidiramo privilegije in udarimo po špekulaciji. Medtem lahko pripravimo početke Magreba s tem da začnemo to, kar se da izvesti: sporazum o komunikacijah, o zdravstvu, o carini, šolstvu itd.

• Po določbah nove ustave traja Ben Belov mandat pet let. Kot voditelj države ima vso izvršilno oblast. Z izvolitvijo za predsednika je postal Ben Bela tudi vrhovni poveljnik oboroženih sil, predsednik vrhovnega obrambnega sveta. Za svoje delo odgovarja skupščini.

Ben Bela se je rodil leta 1916 v Marnii v zahodni Alžiriji kot sin kmečkih staršev v borni hiši, kjer še sedaj živi njegova mati, ki je vdova. Služil je od leta 1939 do 1945 v francoski vojski. Med vojno je bil povišan v podčastnika in je bil večkrat odlikovan za udeležbo pri operacijah na fronti blizu Cassina. Ko je zapustil vojsko, je sodeloval v tajnem nacionalističnem gibanju za neodvisnost Alžirije. Najprej se je včlanil v «Gibanje za zmago demokratičnih svoboščin». Leta 1949 je sodeloval pri napadu na poštni urad v Oranu, ki so ga organizirali, da se dobijo sredstva za to gibanje. Bil je aretiran in obsojen na sedem let zapora. Leta 1952 je zbežal in je prispel v Kairo. Bil je med ustanovitelji narodnoosvobodilnega gibanja. 1. novembra 1954. Organiziral je prve tajne dobave orožja alžirskim upornikom za vojno proti Francozom, ki je trajala sedem let. Oktobra 1956 je bil Ben Bela skupno z drugimi voditelji FLN ugrabljen in je bil pet let in pol v francoskih zaporih. Izpuščen je bil marca 1962, takoj po podpisu sporazuma o premirju v Evianu. Ko se je vrnil v domovino ob podpori večine vojske, je bil po razpustitvi začasne alžirske vlade, ki ji je predsedoval Ben Heda, izvoljen za predsednika političnega urada FLN, ki je prevzel vso oblast. Septembra 1962 je bila izvoljena prva narodna skupščina, ki ga je izvolila za predsednika vlade, in je pripravila ustavo, ki je bila sprejeta na referendumu pred enim tednom. Ben Bela je poročen in živi skromno v majhnem stanovanju, ki ga ima rajši kakor predsedniško palačo v Alžiru.

ZAKLJUČEN SEMINAR KD V SAN PELLEGRINU

Togliatti na zborovanju komunistov iz štirih dežel srednje Italije

Voditelj KPI odklanja predlog Tavianija o javnem finansiranju strank - Sabotaža na ameriškem vojaškem oporišču v Avianu - Teroristi podrli opornik v bocenski pokrajini

RIM, 16. — Včeraj se je zaključilo zborovanje komunistov iz štirih dežel srednje Italije (Emilia, Toskana, Umbrija in Marke), v katerih imajo komunisti, skupno s socialisti, večino glasov, danes pa se je končal študijski seminar KD v San Pellegrinu.

Ob zaključku zborovanja komunistov je govoril tudi Togliatti, ki je označil namen zborovanja v naslednjih štirih točkah: da bi pregledali svoje sile; da bi ta pregled povezali z nalogami, ki se postavljajo komunistom v teh štirih deželah kot avantgardni sili; da bi proučili, kako se postavljajo tu vprašanja dejavnosti KPI; da bi, izhajajoč od tod, dali nov prispevek k stališču in vlogi KPI v italijanski družbi.

V svojem govoru je Togliatti dejal med drugim, da so že dozoreli pogoji za uveljavljenje politične demokracije tudi za «tiste sloje, ki nimajo dostopa do oblasti, do gospodarskega in političnega vodstva države. Ko govorimo o teh vprašanjih, ne mislimo pri tem na to, da bi zamenjali od danes do jutri razred, ki je sedaj na oblasti, ampak da se omogoči dostop do oblasti podrejenim slojem z njihovo vodstveno prisotnostjo v institucijah in instrumentih neposredne demokracije, ki so označeni v ustavi». Togliatti je zavrnil predlog Tavianija, da bi država finančno podpirala vse stranke sorazmerno z njihovo politično močjo, češ da se s tem predlogom «skuša zamaskirati poskus prevladujoče stranke, da bi nadzorovala dejavnost drugih strank, jim odvzela svobodo gibanja in centralizirala politično vodstvo v rokah nekaterih oligarhičnih skupin». Glede nadaljnjega političnega razvoja je Togliatti dejal med drugim, da je treba «razširiti dejavnost z novimi zavezništvi in z enotnostjo s PSI; razširiti odnose z drugimi socialnimi skupinami v mestih in na podeželju okrog vprašanj, ki težijo razne kategorije, v okviru vsedržavne bitke za demokratično gospodarsko načrtovanje».

Na študijskem seminarju KD v San Pellegrinu sta včeraj govorila Malfatti in Piccoli, ki sta posvetila svoje referate vprašanju KPI, danes pa sta posegla v diskusijo tudi Moro in Scaglia, ki je zaključil seminar. Posebnih novosti ni bilo: Moro in večina govornikov je potrdila nujnost nadaljevanja politike levega centra, hkrati pa znova poudarila, da morajo biti «politične meje sodelovanja med strankami levega centra točno in jasno začrtane», tako proti desnici kot proti levici.

Pieraccini je govoril včeraj v Bologni in je glede perspektive sodelovanja socialistov v vladi dejal med drugim: «Na sestanek v novembru ne gremo z zaprtimi očmi pripravljeni smo sprejeti vsako stvar in vsakršen program, ampak z odločno voljo, da zastavimo vso svojo težo za uveljavljenje politike obnove in odločeni zavrniti vsakršno lažno rešitev, ki bi v bistvu ne bila zmožna nekaj spremeniti v italijanski družbi.»

V nedeljo ponoči so se teroristi spravili na vojaško oporišče ameriške vojske v Avianu, kjer so razstrelili generator za proizvajanje električnega toka, ki bi moral, v primeru potrebe, dovajati tok električnemu omrežju letališča. Izključujejo, da bi atentator pripadal tamkajšnjemu prebivalstvu, ker so med tem prebivalstvom in ameriškimi vojaki vedno vladali najboljši odnosi, in domnevajo, da je tudi ta atentat pripisati atentatorjem, ki razvijajo svojo dejavnost v bocenski pokrajini.

V bližini Bruniga v bocenski pokrajini so atentatorji podrli opornik električnega omrežja visoke napetosti, ki je pri padcu pretrgal žice in s tem prekinil dobavo električnega toka. Dva terorista, s črno pobarvanim obrazom, sta streljala na vozača tovornika, ki vozi tekoči cement na nasip električne družbe «INDEL» v dolini Aurina, in na žensko, ki je sedela zraven njega in ki je tam zaposlena kot kuharica, a so krogle zadele le tovornjak. V tej dolini in na mejnem področju, kjer je bila v teh zadnjih dneh zelo živahna teroristična dejavnost, je bila danes obsežna očiščevalna akcija, ki se je je udeležilo več kot 500 karabinjerjev in policajev; uporabili so tudi več helikopterjev in policijskih psov.

Senat je imel danes prvo zasedanje po poletnih počitnicah in je začel z razpravo o proračunu ministrstva za kmetijstvo. Socialistični senator Tortora je napovedal, da se bodo socialisti vzdržali glasovanja in dodal, da reševanja krize v kmetijstvu se ni lotila z ustreznimi ukrepi niti prejšnja vlada, in da tega ni moč pričakovati niti od sedanje začasne vlade; izrazil je upanje, da bo prihodnja vlada rešila vprašanja italijanskega kmetijstva v okviru gospodarskega načrtovanja.

Komunistični senator Terracini je protestiral v imenu skupine komunističnih senatorjev zaradi umora štirih črnskih otrok v neki cerkvi v Birminghamu (ZDA); minister Dominedo je izrazil sočutvovanje vlade in dodal, da mora enaka solidarnost veljati tudi žrtvam nasilja in sovraštva povsod na svetu.

Ameriški senat načelno odobril moskovsko pogodbo

WASHINGTON, 16. — Ameriški senat je danes soglasno odobril resolucijo, ki predlaga ratifikacijo moskovske pogodbe o prekinitvi jedrskih poskusov v sedanji obliki ter izključuje možnost vsakih sprememb. Čeprav se ne izključuje možnost, da bo senat izrekel kak pridržek v zvezi s to pogodbo, pomeni, današnja odločitev važen korak naprej na poti ratifikacije v senatu.

Ukinjeno obsedno stanje v Južnem Vietnamu

SAJGON, 16 — Danes opoldne po krajevnem času so na vsem ozemlju Južnega Vietnama ukinili obsedno stanje. Ukinjena je bila tudi cenzura na tiskovna poročila, namenjena tujini.

Predsednik zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata Fulbright je izjavil po televiziji, da dvomi, da bo ameriški senat še dalje odobraval finančno pomoč Južnemu Vietnamu, če ne bo Diem začel voditi «bolj liberalno politiko».

Fulbright je pripomnil, da se je notranji položaj v Južnem Vietnamu zelo poslabšal zaradi zatiranja budistov in opozicije. Senator je dodal, da podpira resolucijo senatorja Churcha, ki zahteva ukinitev pomoči Južnemu Vietnamu, «dokler ne bo sajgonska vlada menjala politike». Pripomnil je, da to resolucijo podpira, kolikor ne odobrava tega, kar se dogaja v Južnem Vietnamu, «toda umik ameriških čet je povsem druga zadeva».

Zatem je Fulbright kritiziral togo stališče ZDA do LR Kitajske, ki ne dopušča nobene spremembe v odnosih do te države Pripomnil je, da bi morale biti ZDA vedno pripravljene na pogajanja.

DANES

Medtem ko se začenja danes izredno važno 18. zasedanje glavne skupščine OZN; medtem ko potuje predsednik SFRJ na svoje najnovejše naporno potovanje v Latinsko Ameriko in v ZDA ter na zasedanje omenjene skupščine, da bi svojim dosedanjim naporom za utrditev miroljubnega sožitja med narodi dodal še en prispevek; medtem ko je včeraj ameriški senat soglasno sklenil predlagati sebi ratifikacijo moskovske pogodbe o prekinitvi jedrskih poskusov in — končno — medtem ko so včeraj razglasili malezijsko federacijo, se mora ves svet zgražati in z gnusom obsoditi najnovejši zločin podivjanih rasistov v ameriški državi Alabami. Tam so namreč v nedeljo v cerkvi med verskim obredom rasisti nastavili dinamitni naboj, ki je ob eksploziji ubil tri štirinajstletne črnske dečke in eno črnsko deklico, nato pa so požgali več hiš, ki so last črncev; pod ruševinami pa so verjetno še druge žrtve. Med glavnimi krivci zločina je zloglasni rasistični guverner Wallace, ki je s svojimi pajdaši nahujskal bele državljane proti črncem. Predsednik Kennedy je obljubil pomoč zvezne vlade, da bi se zagotovilo kaznovanje krivcev.

Kljub vsemu pa je najvažnejši politični dogodek na svetu danes vsekakor 18. zasedanje glavne skupščine OZN, ki je prvo veliko mednarodno diplomatsko srečanje po podpisu moskovske pogodbe, t. j. prvo srečanje ob začetku tajanja ledu hladne vojne. Tri podpisnice pogodbe so si namreč izbrale okvir OZN za drugi korak na poti mednarodnega pomirjevanja; poleg tega pa se bodo zasedanja udeležili dva državna poglavarja, šest ministrskih predsednikov in 56 zunanjih ministrov — če upoštevamo samo doslej napovedane udeležbe, kar hkrati pomeni, da je zelo verjetna udeležba še večjega števila državnih poglavarjev in ministrskih predsednikov.

Posebej je treba danes omeniti, da je bil v nedeljo v Alžiru izvoljen z ogromno večino glasov za prvega predsednika alžirske republike Ben Bela, ki je takoj napovedal izvajanje agrarne reforme ter odločnejšo borbo proti špekulantom. Njegov mandat bo trajal pet let, v njegovih rokah bo po ustavi vsa izvršilna oblast, hkrati pa bo tudi vrhovni poveljnik oboroženih sil, predsednik vrhovnega obrambnega sveta in vrhovnega sodnega sveta.

Medparlamentarna zveza

V četrtek se je v Beogradu začela 52 konferenca Medparlamentarne zveze. V zvezi s tem zasedanjem je predsednik jugoslovanske skupine v tej zvezi dr. Jože Vilfan napisal v Mednarodni politiki naslednji članek.

Medparl. zveza poudarja v svojih statutih, da združuje člane vseh parlamentov, organizirane v nacionalne skupine, z namenom krepitve mednarodnega miru in sodelovanja. V krogih Medparlamentarne zveze se poudarja, da je zveza od svoje ustanovitve leta 1889 delovala za ustvaritev pogojev, ki so najprej pripeljali do ustanovitve Društva narodov, pozneje pa do ustanovitve Združenih narodov.

Tudi danes so Združeni narodi in problemi, o katerih razpravljajo v različnih forumih te organizacije, ki se vedno bolj približuje dejanski univerzalni organizaciji narodov, predmet velikega zanimanja Medparlamentarne zveze. Mislim, da moremo upravičeno reči, da tudi danes Medparlamentarna zveza deluje v isti splošni smeri, in da so resolucije, ki so rezultat njenih letnih konferenc in ki obvezujejo nacionalne skupine na akcijo za uresničenje idej, ki jih vsebujejo — da tako rečem — korak pred resolucijami, ki jih v istih vprašanjih sprejemajo Združeni narodi. To velja tudi za predloge resolucij, o katerih bo razpravljala letošnja 52. konferenca zveze v Beogradu. Pri tem mislimo predvsem na predlog resolucije o brezatomskih področjih in področjih zmanjšane oborožitve ter predlog resolucije o vprašanju svetovnega razvoja.

Upati moramo, da bo 52. konferenca Medparlamentarne zveze na višini svoje naloge v tem smislu in da bo ne samo sprejela predložene resolucije, med katerimi omenjeni dve, temveč da bo ob upoštevanju izboljšanja mednarodnega položaja, do katerega je prišlo v času pripravljanja resolucij in konference, predvidela za prihodnje leto še daljnosežnejši in konkretnejši program. Prepričani smo, da nam ni treba več prepričevati se, da je politika miroljubnega sožitja danes edina mogoča politika. Verjamemo, da je prišel trenutek, ko naj mednarodna skupnost politiko miroljubnega sožitja sprejme in tolmači v smislu miroljubnega in aktivnega sožitja, da še bolj razširi sodelovanje za reševanje vprašanj, katerih rešitev je pogoj in rezultat trajnega in čvrstega miru, in da si v tem pogledu postavi še jasnejše in konkretnejše naloge.

Če aktivnost Medparlamentarne zveze, ki se nanaša na vse probleme mednarodnega značaja, katerih reševanje je moč pospeševati po parlamentarni poti, predstavlja prvenstveno področje njenega delovanja, tedaj je njeno delo za krepitev demokratičnih odnosov in predlogi za razvijanje predstavniških teles, za izboljševanje njihovega delovanja in za povečanje njihovega ugleda, prav tako važno njeno področje.

Kakor je sprejela idejo, da je pri reševanju mednarodnih vprašanj in pri reševanju glavnega mednarodnega vprašanja — ohranitve in obrambe miru — treba računati na velike probleme, do katerih je prišlo v strukturi sveta, je Medparlamentarna zveza prav tako prepričana, da je moč razvijati demokracijo in ohraniti predstavniška telesa, samo če računamo na vse tiste spremembe, ki vplivajo na značaj in delovanje teh teles. Današnji razvoj prinaša z ene strani vedno večjo uveljavitev posameznika, a z druge strani zahteva vedno večjo integracijo. Z ene strani sili na vedno večjo specializacijo, z druge strani pa zaostruje potrebo po enotnem in usklajenem sprejemanju sklepov. Stari parlamentarni mehanizmi skriptaio, nekdanje nedotakljive procedure ne prinašajo več rezultatov, ki bi jih želeli.

Medparlamentarna zveza posveča problemom, ki na ta način nastajajo, velik del svoje pozornosti. Iz dela pri teh problemih je izšla pred dvema letoma študija — cela knjiga — posvečena ureditvi strukture in delovanju predstavniških ustanov v 41 deželah. Medparlamentarna zveza se pripravlja, da prihodnje leto odpre poseben center za proučevanje parlamentarnih ustanov in za njihovo dokumentacijo. Na letošnji konferenci zveze bo ena točka dnevnega reda posvečena izmenjavi misli o predstavništvu gospodarskih in socialnih interesov v parlamentu. Predvidena sta dva poročevalca, in sicer: francoski delegat Chandenagor, ki mora poročati, kako gleda Zahod na probleme zastopanja gospodarskih in socialnih interesov v parlamentih, in poljski delegat Kadlof, ki bo poročalo o gledanju Vzhoda na te probleme.

Konferenca pričakuje, da bo tudi jugoslovanska delegacija poročala o načinu, kako Jugoslavija v okviru svoje ustave rešuje te probleme. Jugoslovanska delegacija je poverila to nalogo tov. Vidi Tomšičevi.

Prepričani smo, da bo proučevanje te točke dnevnega reda dalo važne rezultate za prihodnje delo Medparlamentarne zveze, za demokratizacijo parlamentov in mednarodnega življenja na splošno.

Gospa Fischer počiva po porodu: povila je štiri dekleta in enega fanta

Novorojeni petorček ni preveč zadovoljen, ko ga prestavljajo iz inkubatorja

Petorčki, ki jih je rodila v Aberdeenu 30-letna gospa Fischer, so zdravi, sicer majhni, toda zelo živahni in vse kaže, da bodo ostali pri življenju. Tudi mati se dobro počuti. Iz vseh strani prihajajo vesti o različnih darovih: dosmrtni pravici do striženja in britja, izkaznicah za kino in podobno. Družina, ki se je podvojila, jih bo resnično potrebovala

UMBERTO URBANI

«Peter II. Petrović Njegoš»

Ob 150-letnici rojstva velikega črnogorskega pesnika Petra Petrovića Njegoša je pred dnevi izšla v Trstu mala lična brošura, ki jo je napisal znani tržaški italijanski slavist Umberto Urbani in izdala Slovenska prosvetna matica v Trstu (tiskala pa tiskarna «Adria») pod naslovom «Petar II. Petrović Njegoš — Ob stopetdesetletnici njegovega rojstva». Knjižica je razdeljena na poglavja.

Brošurici je napisal predgovor prof. Slavko Bratina, uvodno besedo Marko Udovič, naslovna stran pa je delo ak. slikarja Toneta Miheliča. V uvodni besedi je med drugim poudarjena tudi 75-letnica življenja in 50-letnica delovanja Umberta Urbanija «tudi v imenu hvaležnih slušateljev srbsko-hrvatskega jezika in slovstva na tržaški univerzi». Skromno, 47 strani obsegajočo knjižico našim čitateljem toplo priporočamo. (Cena ni označena). Čestitkam prof. Umbertu Urbaniju se pridružuje tudi naše uredništvo.

V OKVIRU DRAMSKEGA FESTIVALA V BENETKAH

Na otroški sekciji komedija beograjskega gledališča

BENETKE, 16. — *V okviru XXII. mednarodnega festivala posvečenega drami, so v gledališču San Giorgio otvorili sekcijo posvečeno otroškim delom in to s predstavo beograjskega gledališča, ki je predvajalo komedijo Dušana Radoviša «Kapitan John Peoplefox».*

Komedija je nastala iz radijske drame, ki je bila napisana 1953. leta in ki so jo tridesetkrat oddajali v Jugoslaviji in Vzhodni Nemčiji in je doživela pomemben uspeh. Miroslav Belovič je nato v sezoni 1961-62 tekst priredil za beograjsko gledališče «Boško Buha».

V zgodbi se pripoveduje o kapitanu Johnu Peoplefoxu in njegovih mornarjih, ki se najprej bore z drugo piratsko bando, nato pa s strahotnim zmajem s sedmimi glavami, ki je strah Kitajskega morja.

Po petdesetih dneh plovbe, med katero se dogajajo na krovu ladje smešne dogodivščine, zagledajo zmaja. V jami z magičnim odmevom je kapitan že ugotovil, kako lahko ukroti zmaja: zastavljati mu mora zapletena vprašanja, tako da se njegove glave zmešajo. Kapitanu ter posadki res uspe z zmedenimi vprašanji osvoboditi Kitajsko morje ter se vrnejo domov kot junaki.

Predstava je dobro uspela in poročevalec agencije ANSA pravi, da je bila scena dobro pripravljena in izvajalci odlični ter med njimi še posebej kapitan Branko Vujovič. Izvajalce je občinstvo toplo pozdravilo.

Zagrebški natečaj za kratek roman

*Zagrebški «Telegram» je razpisal anonimni natečaj za poezijo (prvo nagrado je dobil Lojze Krakar) in pred kratkim še za kratek roman. Tudi poslednji je imel širok odziv, uredništvo je dobilo 45 rokopisov, žirija (v sestavi Ivan Kušan, Vlatko Pavletič in Fedor Vidas) je imela dosti dela, še celo, ker je bil nivo oddanih del povprečno visok. Zdaj so odbrali šest kratkih romanov, ki jih bo «Telegram» — ob ustreznem honorarju — objavil na svojih straneh in predložil založnikom za objavo v posebnih izdajah. Gre za naslednja dela: «Glasujem za ljubezen» (šifra K 3), «Smrt letnega časa» (šifra Lina), «Pojutrišnjem» (šifra Življenje), «Primer tovariša Simuna» (šifra T***), «Siromašni krivci» (šifra B) in «Podstrešje» (šifra Danko). Zaporedje ustreza vrednost posameznih del in zato bodo romani tudi objavljeni po vrsti tako, kot so našteti. Uredništvo «Telegrama» prosi avtorje izbranih rokopisov (iz vse države), da se mu takoj javijo ter pošljejo biografijo in fotografijo zavoljo objave v prihodnji številki. Natečaj je toliko bolj razveseljiv, ker izbrana dela potrjujejo, da imamo sodobno prozo.*

Zaključena proslava 650. obletnice rojstva Boccaccia

CERTALDO, 16. — *Zaključena je proslava 650. obletnice rojstva Giovannija Boccaccia. Proslava se je pričela v Florenci julija, ko so v stari palači in v knjižnici otvorili razstavo del in predmetov, ki so pripadali pesniku.*

Na zaključno proslavo so prispele različne osebnosti in med njimi župan Aten, namestnik župana Pariza, prof. Tibora Kardos iz Budimpešte, predstavniki številnih italijanskih občin. Proslava se je pričela s povorko srednjeveških zastav raznih mest in s pantomimami treh novel, ki jih je čital Arnaldo Foa.

Moskovski filharmonični orkester v Londonu

LONDON, 16. — *V London je prispel moskovski simfonični orkester, ki bo izvajal v Veliki Britaniji dvanajst koncertov.*

RAZSTAVA IN MEDNARODNI KONGRES V ŽENEVI

Obsežno delo v pomoč trpečim sto let zgodovine Rdečega križa

Za eno atomsko podmornico bi lahko zgradili dvanajst bolnišnic - Napori, da Rdeči križ razširi svojo dejavnost

ŽENEVA, 16. — Mednarodni Rdeči križ svečano proslavlja stoletnico ustanovitve. Tako so sklicali kongres, na katerem sodeluje 400 delegatov iz vseh držav in uredili mednarodno razstavo Rdečega križa, ki praznuje stoletno bilanco naporov, da se omili beda, in olajša, trpljenje. Razstava skuša prikazati, kakšne so posledice vojn.

Takoj ob vhodu na razstavo se čujejo trobente, ki kličejo na «zbor», s sencami pa je na stenah prikazana bitka pri Solferiuu. Tam je bil slučajno prisoten Henri Dunand, ki ni imel nikake dolžnosti, da bi se ukvarjal in skrbel za zapuščene ranjence. To ni bila njegova profesija, niti ni imel na razpolago finančnih sredstev. Vendar pa gre zasluga njegovi pobudi in naporom, da je nastal Mednarodni Rdeči križ.

Vrsta fotografskih panojev, izrezkov iz časopisov in dokumentov nato prikazujejo vlogo Rdečega križa v vojnah, ki so si sledile in ki so postajale vedno strašnejše.

Rdeči križ je lahko učinkovito priskočil na pomoč vojnim ujetnikom, bil pa je brez moči in ni mogel pomagati političnim jetnikom in milijonom nedolžnih civilistov med drugo svetovno vojno. Tako so delovali krematoriji v Nemčiji in Rdeči križ ni imel nobene možnosti intervencije. Sedaj nove konvencije to omogočajo in je Rdeči križ v zadnjih letih lahko pomagal žrtvam alžirske vojne.

Velika stena na razstavi je prepredena z bodečo žico, v sredini je okroglo zrcalo, v katerem obiskovalec vidi lasten obraz, spodaj pa je napis: Jutri se to lahko tebi pripeti.

Velik panel prikazuje, kako bi za eno samo atomsko podmornico zgradili dvanajst opremljenih bolnišnic, ali da stane petnajst minut ognja težkega topa, toliko kolikor štirje rešilni avtomobili.

Razstava je dobro urejena in prikazuje možnosti Rdečega križa ter tudi mejo, do koder lahko pomaga. Na dlani pa je želja, to mejo potisniti čim dalje vstran. To se tudi dogaja, saj se čujejo glasovi, da naj bi Rdeči križ postal mednarodni organizem, ki bo nadziral razoroževanje. Z raznih strani se čujejo tudi predlogi, da bi Rdeči križ razširil dejavnost v korist žrtev rasizma in krivic.

Patriarh Minska pri papežu

RIM, 16. — Papež je včeraj sprejel patriarha iz Minska Nikodema. Pariški «Le Monde» piše o tem obisku, da je zelo pomemben pri sedanjih odnosih med Vatikanom in rusko pravoslavno cerkvijo. saj je patriarh Nikodem takoj za moskovskim patriarhom najpomembnejša osebnost ruske cerkve. Patriarh Nikodem je sodeloval na mednarodnem ekumenskem svetu v New Delhiju 1961. leta in pred kratkim na zasedanju v Rochestru.

Včerajšnji sprejem potrjuje zbližanje med Rimom in Moskvo, saj je ruska Cerkev že poslala svoje opazovalce na prvo zasedanje koncila. Nikodem bo verjetno sodeloval na bližnjem zasedanju pravoslavnih cerkva, ki bo v Rodiju in kjer bodo razpravljali o tem, ali naj pošljejo svoje predstavnike na drugo zasedanje koncila.

Skrivnostno izginuli most

KILLEARN (Skotska), 16. — Po dolgih raziskovanjih so rešili skrivnost izginulega mostu. Gre za železniški most na enotirni progi med Glasgowom in Aberfoylem, ki je bil že star in je železniška uprava odločila, da ga je treba odstraniti. Dogovorili so se z nekim podjetjem v Glasgowu, ko pa so prišli delavci na mesto, kjer bi moral biti most, niso več našli ničesar.

Kasneje so ugotovili, da so most demontirali že dva dni prej, ko je ob belem dnevu prišla skupina delavcev, ki se je mirno pogovarjala z vaškim policajem Jimom Fergusonom.

Pričela se je policijska preiskava in je začetka kazalo, da gre za skrivnostno tolpo. Sedaj pa je moral visoki funkcionar britanske železniške uprave priznati, da je železnica sama vsega kriva. Prvi funkcionar železniške uprave se je namreč dogovoril s podjetjem iz Glasgowa, drugi pa je naročil skupino železniških delavcev, ki je most razdrla. Levica skratka ni vedela, kaj dela desnica.

Sovjetski sistem za onesposabljanje balističnih izstrelkov

WASHINGTON, 16. — Ameriška revija «Missile and Rockets Reports» piše, da Sovjetska zveza sedaj pripravlja sistem za onesposabljanje ameriških balističnih izstrelkov v njihovih podzemeljskih skladiščih na podlagi elektromagnetične sile, ki bi jo razvile zelo močne jedrske eksplozije.

Članek nadaljuje: «To bi pomenilo, da so ZDA uporabile milijarde dolarjev za «Maginotovo črto» izstrelkov «Atlas», «Titan» in «Minuteman», ki bi jih novo sovjetsko odkritje moglo napraviti neškodljive. Zaradi tega številni višji častniki in številni atomski fiziki nasprotujejo moskovski pogodbi, ker samo z nadaljevanjem jedrskih poskusov v atmosferi bi mogli videti, ali serija «elektromagnetičnih impulzov» lahko res nevtralizira elektronski sistem neke balistične naprave, s tem da stali bakrene žice in onesposobi celotno žično mrežo, tako da bi rakete postale neuporabne.»

Revija omenja študijo družbe «General Electric» in poudarja, da eksplozija ene megatone lahko poškoduje elektronske sisteme v krogu 200 kilometrov ter omenja, da je žarčenje, ki so ga povzročili sovjetski jedrski poskusi leta 1962, poškodovalo elektronski sistem nekega ameriškega satelita, katerega naloga je bila prav meriti učinke tega elektromagnetičnega žarčenja.

Roparski napad na von Karajana

DUNAJ, 16. — V zgodnjih jutranjih urah je ropar vdrl v sobo soproge dirigenta von Karajana v Saint Tropezu, kjer sta zakonca na dopustu. Soproga se je zbudila in poklicala na pomoč. Dirigent je skočil iz sosedne sobe in se vrgel na roparja. Sledila je kratka borba, med katero so se razbila dirigentova očala in mu je razbito steklo poškodovalo oči. Zdravniki so odredili, da bodo dirigenta takoj operirali v Parizu. Napadalca so aretirali.

Rasizem v Parizu

PARIZ, 16. — «Gibanje proti rasizmu, antisemitizmu in za mir» je prijavilo oblastem lastnika kavarne, ki v soboto popoldne ni hotel postreči petim gostom z Antilj. Gibanje v sporočilu zahteva, da se uvedejo ustrezni ukrepi, ki bodo preprečili, da se v nekaterih javnih lokalih postopa proti zakonu, tradicijam in dobremu imenu Francije.

Rimski kipi v Romuniji

BUKARESTA, 16. — Na desnem bregu reke Mures blizu kraja Panet so odkrili vrsto kipov in reliefov iz rimskih časov. Večina reliefov in kipov predstavlja mitološke prizore, vsi so zelo lepo izdelani in visoke umetniške vrednosti. Najdba priča o obstoju rimske kolonije pred 2000 leti.

VATIKAN, 16. — 16. oktobra bo izšla vrsta znamk ob počastitvi novega papeža. Gre za znamke vrednosti: 15, 40, 115 in 200 lir.

INDEKS DRŽAVNEGA STATISTIČNEGA ZAVODA

Življenjski stroški julija neizpremenjeni

V primerjavi z junijem indeksi nekoliko nižji

RIM, 16. — Po podatkih državnega statističnega urada je dosegel julija indeks cen na debelo 106.7 in je bil za 0.3 nižji kot junija ter za 5.0 višji kot julija 1962. leta. Indeks življenjskih stroškov se je v prvih sedmih mesecih letošnjega leta v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta zvišal za 5 odstotkov. Potrošne dobrine so se podražile za 5.3 odst., investicijsko blago za 4.2 odst. in pomožno blago za 5.3 odst.

Indeks cen na drobno je dosegel julija 130.9 in se je za 0.1 znižal v primerjavi z junijem ter 6.6 zvišal v primerjavi z istim mesecem lanskega leta.

V prvih sedmih mesecih je indeks dosegel 131.1 in je bil za 7.5 odst. višji kot v prvih sedmih mesecih lanskega leta.

Indeks življenjskih stroškov, ki ga računajo na osnovi izdatkov tipične družine, je dosegel julija letošnjega leta 80.81 in je bil enak kot junija ter je za 7.9 odst. višji kot istega meseca 1962. leta.

Dediščina strica iz Amerike

COSENZA, 16. — Brezposelni invalid Alfonso Maione star 49 let je podedoval od strica, ki je živel v Ameriki, 90 tisoč dolarjev (okoli 58 milijonov lir). Stric Frank Amantea je prebival v S. Franciscu in je že leta 1928 naredil testament, s katerim je vse svoje premoženje zapustil Maioneju. Frank Amatea se je že zelo mlad izselil v ZDA in se ni hotel poročiti. Brezposelni invalid je dediščino seveda z velikim veseljem sprejel in je izjavil, da si bo kupil stanovanje, ostali denar pa bo naložil v majhna stanovanja, ki jih bo oddajal.

Skrivnostno izginotje vojaka

CAGLIARI, 16. — V skrivnostnih okoliščinah je izginil 22-letni vojak Luigi Garofano, ko se je vozil na motorni ladji na progi Cagliari-Palermo. Vojak se je vkrcal na ladjo v Catanii, kjer je služil rok pri pionirjih, ni pa se več vrnil v edinico. Ko so ga pričeli iskati, so ugotovili, da se je sicer vkrcal na ladjo in da je moral izginiti med vožnjo. Njegov prijatelj Giuseppe Bandinu je izjavil policiji, da ga je zadnjič videl med vožnjo, ko je govoril z okoli 25 let starim neznancem oblečenim v temno obleko.

Elizabeta nosna Fabiola splavila

LONDON, 16. — Glasnik kraljeve palače je sporočil, da bo kraljica Elizabeta povila prihodnje leto otroka. Kraljica Elizabeta je bila kronana pred enajstimi leti in ima sedaj 37 let ter že tri otroke.

Iz Španije pa poročajo, da je belgijska kraljica Fabiola splavila in da je v dobrem zdravstvenem stanju. To je njen tretji splav.

Indonezija in Filipini ne priznavajo Malezije

Protibritanske demonstracije v Djakarti - Poročilo komisije OZN

DJAKARTA, 16. — Danes Indonezija in Filipini ne priznavajo nove federacije Velike Malaje, ki so jo razglasili danes. Indonezijski zunanji minister Subandrio je izjavil, da Indonezija ne more priznati ustanovitve Malezije, ker večina prebivalcev Saravaka in Severnega Bornea, ki sta pod britansko upravo, ne odobrava priključitve k federaciji. Subandrio je izjavil, da se ne strinja s poročilom komisije OZN, ki je podprla priključitev, ker to poročilo ni v soglasju s sklepi državnih poglavarjev Indonezije, Filipinov in Malaje, ki so se sporazumeli za konfederacijo treh dežel, imenovano Mafilindo. Indonezija ne bo priznala Malezije. Enako stališče so zavzeli tudi Filipini.

Načrt za združitev ozemelj pod britansko suverenostjo na tem delu Azije v enotno državo so sprejeli leta 1961 na pobudo vlade Malaje, ki je postala neodvisna leta 1957. Malajski polotok je stremel po združitvi s Singapurom, toda bal se je nadvlade kitajske skupnosti, ki predstavlja nad tri četrtine prebivalstva Singapura, ki je veliko trgovsko središče in britansko oporišče na tem delu sveta. Zato so dali pobudo, da bi vključili tudi Severni Borneo v federacijo, da bi s tem ustvarili etnično ravnotežje. Prvotni načrt je določal federativno državo, ki bi jo sestavljalo devet sultanatov polotoka ter pokrajini Malaka in Penang, dalje Singapur, Saravak, Severni Borneo in sultanat Brunei. Toda ta sultanat je odklonil vključitev v Malezijo, ki jo bo tako sestavljalo 14 državic.

Indonezija in Filipini so vedno poudarjali, da prebivalstvo Severnega Bornea ni bilo vprašano za mnenje in da je v redkih priložnostih, ko je moglo izraziti svoje mnenje, zavrnilo idejo tega načrta. Zaradi ugovorov Indonezije in Filipinov je Velika Britanija po dolgih obotavljanjih sprejela predlog za mednarodno anketo v okviru OZN, da se ugotovi želja prebivalstva. Anketa pa se je zaključila tako, kakor da je bila ugodna za Anglijo.

Glavni tajnik OZN U Tant je v soboto izjavil, da iz poročila posebne komisije OZN, ki je bila na Severnem Borneu in v Saravaku, izhaja, da je večina tamkajšnjega prebivalstva za priključitev k malezijski federaciji. Dalje je v poročilu rečeno, da so opazovalci OZN našli «malo znamenj izrazite ali organizirane opozicije proti federaciji».

V Djakarti so bile danes demonstracije pred angleškim poslaništvom iz protesta proti ustanovitvi Malezije. Demonstranti so metali kamenje v okna ter razbili šipe. Zatem so vdrli v poslopje, kjer so popisali zidove z gesli proti Veliki Malaji in proti britanskemu imperializmu. Policija je uporabljala solzilni plin, da je izgnala demonstrante iz poslopja.

Angleški poslanik je sprejel delegacijo indonezijskih študentovskih organizacij, ki mu je izročila protest proti poročilu OZN o položaju na Severnem Borneu in Saravaku, o katerem pravijo, da ni v skladu z dejanskim stanjem. Demonstracije proti britanskemu in malajskemu konzulatu so bile tudi v Medanu na Severnem Borneu.

Predsednik indijske vlade Nehru je v parlamentu voščil novi federaciji «srečen začetek» in je izrazil upanje, da bo «majhno trenje» z Indonezijo in s Filipini zadovoljivo rešeno. Nehru je pripomnil, da je Indija prejela poročilo skupine opazovalcev OZN ki pravi, da je prebivalstvo Saravaka in Severnega Bornea naklonjeno federaciji.

Umrl je dr. Sepe

RIM, 16. — Umrl je dr. Raffaele Sepe predsednik prve sekcije kasacijskega sodišča, katerega je zadela srčna kap. Sepe se je rodil pred 65 leti v Neaplju in je postal znan širši javnosti, ko je vodil preiskavo glede smrti Wilme Montesi.

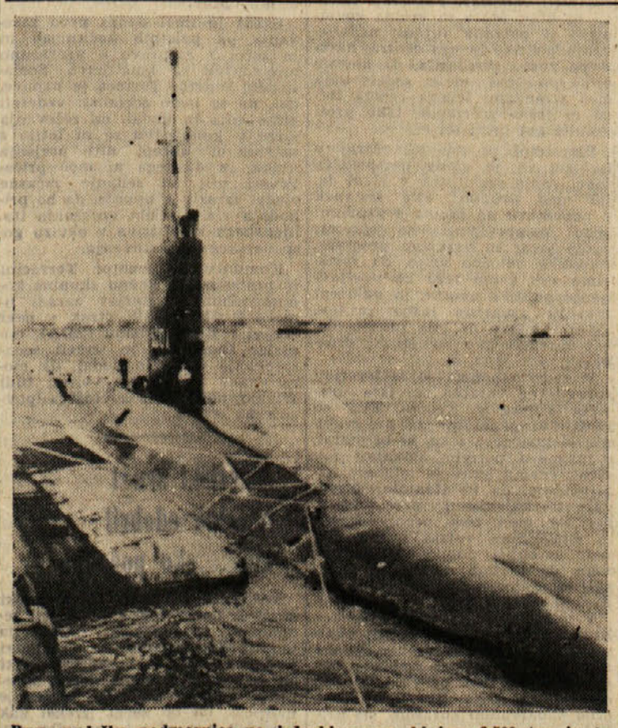

Prva angleška podmornica na jedrski pogon, ki ima 3.500 ton in je stala 20 milijonov funtov. Doslej je preplula okrog 13.000 milj, sedaj pa se bo prvič udeležila pomorskih vaj. V ta namen se je zasidrala v pristanišču v Portsmouthu

Le livre slovene N. 2

Zanimiv in nadvse koristen trimesečni bilten Društva slovenskih književnikov

Pred kratkim je izšla v izdaji Cankarjeve založbe v Ljubljani že druga številka nadvse potrebnega trimesečnega biltena Društva slovenskih književnikov v francoščini. Tokrat predstavlja francoski javnosti pisatelja Juša Kozaka pesnik Mitja Mejak, sledi pa takoj francoski prevod Kozakove črtice iz njegovih Mask v prevodu Zorice Hadji - Vidojkovićeve. Martina Sircelj je prikazala v posebnem članku slovensko mladinsko literaturo, zelo posrečen prevod Župančičevega popularnega «Cicibana — Cicifuja» pa je dodal Viktor Jesenik; članek ilustrirata še prevoda mladinskih črtic Ele Perocijeve in M. Valjavca ter pesnika Ceneta Vipotnika v angleškem prevodu zaslužne prevajalke F. S. Copelandove s prikupnimi ilustracijami Marlenke Stupice. Božidar Borko poroča o večeru novejše slovenske lirike v Gradcu pod naslovom «Slovenska poezija v Avstriji» z nemškimi prevodi šestih pesmi Janeza Menarta, Kajetana Koviča in Daneta Zajca (prevajalca K. Kovič in Alois Hergouth). Isti Borko je na kratko orisal svetovno literaturo pri nas in kulturne stike s slovanskim svetom. Od glasbenikov je prispeval članek «O Chopinu in Slovencih» Dragotin Cvetko, France Brenk pa razpravico o «Stilu slovenskih filmov».

Mislimo, da bi se morala založba potruditi in pošiljati svoj bilten tudi vsem najvidnejšim kulturnim delavcem v Italiji, med katerimi večina obvlada francoščino, ker pač ne more biti nobena tajna, da je trenutno — po dolgih, predolgih letih — to edina publikacija, ki omogoča inozemstvu vsaj skozi špranjo vpogled v slovensko moderno slovstvo. Najmanj pa, kar bilten lahko opravi, je to, da opozori tujino na obstoj slovenskega naroda in na njegovo literaturo. In za začetek je že to precej, pa čeprav le vsak tretji mesec.

Uspeh Jakčeve razstave v Jajcu

Kot smo že pisali, je Božidar Jakac odprl v Jajcu konec junija razstavo pod naslovom «AVNOJ-ske poti 1943». Kot udeleženec II. zasedanja AVNOJ je Jakac takrat napravil več kot devetdeset risb, zdaj dragocenih pričevanj o prihodu posameznikov in delegacij v Jajce in o zasedanju. Na razstavi je tudi Jakčev prvi portret tovariša Tita. Razstavo si je ogledali več kot 18.000 meščanov in turistov.

V Subotici festival mladih jugoslovanskih komponistov

V subotiškem Narodnem gledališču se je začel v petek zvečer tretji festival mladih komponistov Jugoslavije «Mladina 63». Na festivalu bodo izvedli 18 kompozicij, ki so jih odbrali izmed skupno 224 prijavljenih.

Le Corbusierova arhitektura v novem Skopju

Na sestanku predsedstva stalne konference mest v Saraju pri Skopju so med drugim povedali, da je znameniti francoski arhitekt Corbusier ponudil pomoč pri projektiranju novih skopskih stavb. Isto je storilo deset nizozemskih arhitektov.

Koncert za zapornike

MILAN, 16. — *V zaporu «San Vittore» je «Umetniška družina Catalani» priredila koncert, na katerem so sodelovali: sopranistka Bianchi, tenorist Romoli Frisio, baritonist Dino Dondi in basist Giovanni Capitelli. Orkester, ki ga je dirigiral Franco Manisco, je izvajal glasbo Schubertsta, Verdija, Bizeta, Gounoda, Puccinija, Mascagnija, Rossinija in Manisca. To je prvi izmed 71 koncertov, ki jih namerava omenjena družina prirediti v bolnišnicah, zaporih, psihiatričnih bolnišnicah ter zavetiščih.*

KAKO POTEKA POMOČ NERAZVITIM DEŽELAM

O nekaterih čudnih stališčih ki jih narekuje sebičnost

Nazadovanje pomoči v letu 1962 - Razvite dežele raje vlagajo svoja sredstva v bivših kolonijah - Vprašanje vezane pomoči Različna stališča glede tega med samimi članicami OECD

Gre za podatek, ki zaskrblja: v teku l. 1962 niso razvite zahodne dežele nerazvitim dale niti lire več kot v prejšnjem letu. Nasprotno obljubam, ki so jih svečano dale, je pretežni del teh dežel v preteklem letu nerazvitim deželam dal dejansko manj. Izjemo predstavljata samo Francija in ZDA, vtem ko je Zahodna Nemčija v l. 1962 dala za 115 milijonov dolarjev manj kot v prejšnjem letu (427 nasproti 589 milijonom). Manj so dale tudi Kanada (50 nasproti 62 milijonom), Japonska (165 nasproti 214), Norveška, Velika Britanija (417 nasproti 441 milijonom).

Ti podatki, ki jih je objavila organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) za svoje člane, se nanašajo na finančna sredstva in material, ki so bili dani pod dolgoročnimi pogoji. Leta 1962 je vrednost teh sredstev znašala 5 milijard 557 milijonov, leta 1961 pa 6 milijard in 15 milijonov dolarjev.

Analiza navedenih številk omogoča zaključek, po katerem obstaja dejstvo, da velike industrijske dežele še vedno nerade dajejo svoja sredstva tja, kamor jim to priporočajo OZN in druge mednarodne organizacije, ki se ukvarjajo s pomočjo nerazvitim področjem sveta.

Kot doslej, je pretežni del sredstev, ki so bila dana nerazvitim deželam, bil tem odposlan na osnovi bilateralnih aranžmajev, dasiravno je večje število nerazvitih dežel nekajkrat izrazilo željo, da bi pomoč raje prejemale preko mednarodnih organizacij. To dokazuje tudi dejstvo, da je od okrog šestih milijard lanskoletne dolgoročne pomoči in kreditov bilo danih 5,3 milijarde na osnovi bilateralnih aranžmajev.

Da se pomoč in krediti še vedno pretakajo po starih kanalih, pa dokazuje dejstvo, da deželekreditorji še danes ta sredstva raje dajejo onim deželam in področjem, kjer so tudi poprej vlada dajejo onim deželam in poddo pred nedavnim imele kolonije, še kar naprej večino kreditov in pomoči dajejo svojim bivšim kolonialnim posestim. Takšen je bil lansko leto primer z Belgijo, Francijo, Nizozemsko, Veliko Britanijo, ki so nad 90 odstotkov sredstev, namenjenih nerazvitim deželam in področjem, dale onim deželam, ki z njimi še od prej imajo «posebne monetarne, trgovinske itd. odnose».

Tudi nekatere druge dežele, ki niso imele kolonialnih posesti, niso pokazale težnje, da bi svoje kredite in pomoč drugače usmerile. Tako je n. pr. Kanada nadaljevala z dajanjem svoje pomoči pretežno deželam Commonwealtha, Italija pa sredozemskim in južnoameriškim deželam.

Poleg tega imajo bolj razvite dežele ob priliki dajanja kreditov nerazvitim področjem predvsem pred sabo svoje lastne trgovinske in druge interese, a še posebej svoje potrebe po surovinah. Zaradi tega so največ privatnih kreditov in sredstev prejela ona potročja, ki razpolagajo s pomembnimi nahajališči petroleja in ostalih rudnin. To je vsekakor najvažnejši razlog, da dežele ekvatorialne Afrike, zatem tudi one v južni in jugovzhodni Aziji, ki nimajo omenjenih naravnih bogastev, že leta zaman čakajo na potrebna sredstva za razvoj svojega gospodarstva.

Sredstva, ki jih privatni kreditorji vlagajo v nerazvita področja, so pravtako v nazadovanju. Lansko leto so ta predstavijala samo 30 odstotkov od skupnih sredstev za pomoč in razvoj, vtem ko so l. 1957 privatni krediti bili enaki sredstvom, ki so jih dajale vlade. Edina izjema je v tem pogledu bila Italija, vtem ko so ameriški privatni krediti bili znatno zmanjšani, v glavnem, ker so bila sredstva, prvotno namenjena razvoju petrolejske industrije Latinske Amerike, zadržane. V pojasnilo takšnih stališč privatni kreditorji najpogosteje navajajo razlog, da jim njihove vlade ne nudijo zadostnih garancij za sredstva, ki jih imajo vložiti v nerazvita področja in kjer obstajajo dokajšnji riziki. Odgovarjajoč na te argumente pa predstavniki nerazvitih področij od svoje strani poudarjajo, da se privatni krediti dajejo pod zelo težkimi pogoji in na krajši rok odplačevanja.

V resnici predstavlja najtežjo plat kreditiranja tako imenovana vezana pomoč, t. j. dajanje pomoči pod pogojem, da se dežela, ki je pomoč prejela, obveže, da bo naročila, finansirana na osnovi prejete pomoči, naslovila samo na kreditorja ali pa na neko izrecno določeno skupino dežel.

V diskusiji, ki se že delj časa vodi o vprašanju vezane pomoči, je že prišlo do zelo ostrih razprav med pristaši in nasprotniki takih aranžmajev, pa tudi med samimi članicami OECD. Pri tem je prišlo do ugotovitve, da vezanje pomoči na takšne pogoje omejuje svobodo trgovine na svetu in obvezuje dežele, ki so pomoči potrebne, da se krepkeje vežejo na neko določeno deželo ali skupino dežel, s čimer se praktično njihov razvoj prepušča kriteriju dežel, ki to pomoč dajejo.

O tem vprašanju je, kot rečeno, prišlo do ostrega spora med deželami OECD, a še posebno med Francijo in ZDA. ZDA namreč smatrajo, da je Francija preveč orientirana na svoje nekdanje kolonije, in postavljajo zahtevo, naj bi te bile bolj «odprte» tudi drugim dajalcem pomoči. Francija pa od svoje strani poudarja, da od vseh zahodnih dežel ona največ daje nerazvitim področjem (100 frankov na vsakega prebivalca) in da je pač s svojimi bivšimi kolonijami z jezikovnimi ter zgodovinskimi vezmi močneje povezana od ostalih dežel, ki bi to pomoč želele dajati. Obenem Francozi poudarjajo, da je pri njih odstotek vezane pomoči manjši kot pri ZDA. Podobne diskusije se vodijo tudi v okviru trgovinskih problemov, ki obstajajo med Evropo in ZDA, oziroma med Skupnim tržiščem in tretjimi deželami. V resnici pa trenutno niti Francija niti ZDA nimata namena, da bi karkoli menjali v pogledu dosedanjega načina dajanja pomoči.

Perspektive za tekoče leto glede dajanja pomoči v ničemer niso ugodnejše. Po ugotovitvah predsednika komiteja OECD za pomoč nerazvitim deželam, Williama Thorpa, se večina industrijsko razvitih zahodnih dežel ni hotela jasneje izraziti o sredstvih pomoči, ki bi jih nerazvitim področjem bile pripravljene dati za l. 1963. Zaradi tega je po njegovem mnenju to leto pričakovati samo neznatno povečanje teh sredstev, ki ga pa dežele v razvoju označujejo za nezadostno.

Ž. S.

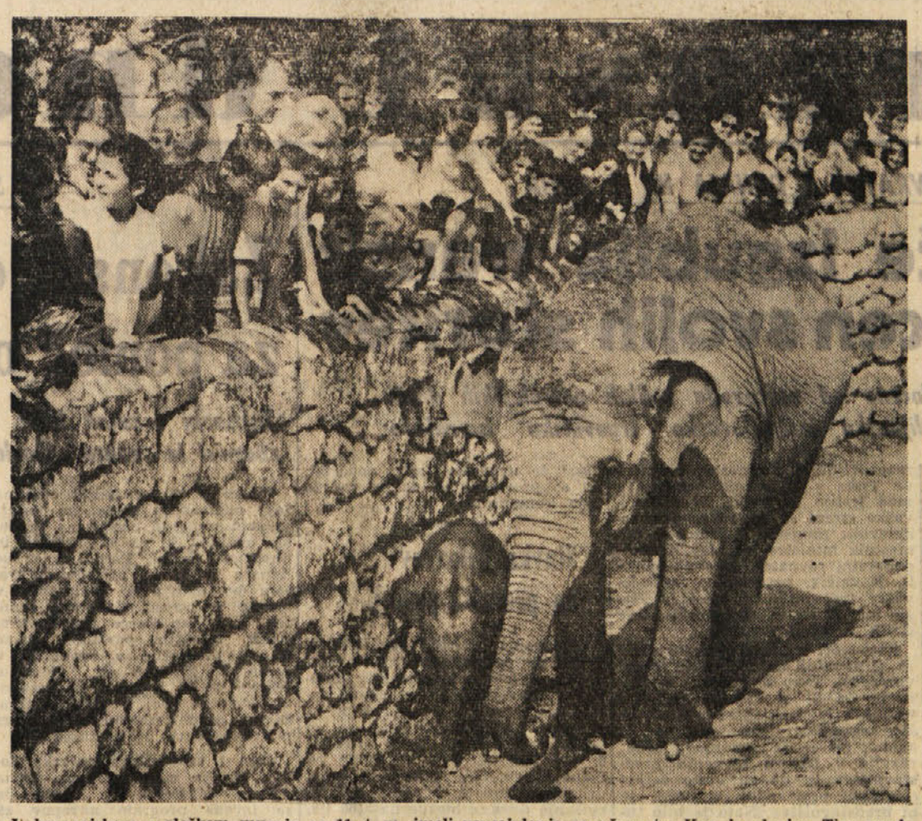

V beograjskem zoološkem muzeju so 11. t. m. imeli nevsakdanjo «svečanost». Ker je slonica Tisa pred kratkim povrgla, je bilo treba mali slonici nadeti ime in na svečan način in ob udeležbi množice otrok so mali slonici nadeli ime Cica, katero je izbralo 2.084 otrok

V JUGOVZHODNI AZIJI SMO DOBILI NOVO DRŽAVO

Iz skupine kolonij in dominionov je nastala Malezija

Na površini 333 tisoč kv. km živi 10 milijonov ljudi kitajskega, malajskega, pa tudi indijskega izvora Bogastvo in zaostalost - Kaj bo prinesla prihodnost?

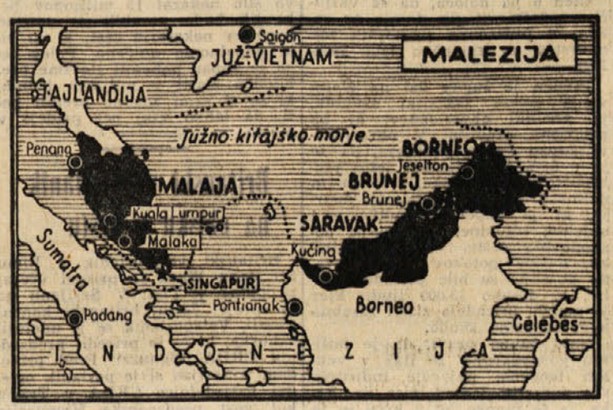

V Jugovzhodni Aziji se je rodila nova država Malezija, ki jo sestavlja več prejšnjih kolonij in dominionov, med katerimi tudi Singapur, Malezija, Severni Borneo itd.

Opolnoči med nedeljo in ponedeljkom se je v Jugovzhodni Aziji rodila nova državna skupnost, ki bo nosila ime Malezija. Britanski minister Duncan Sandys, ki je že dalj časa v Kuala Lumpuru, je v petek izjavil, da so bila odstranjena vsa nesoglasja v zvezi z Malezijsko federacijo in s tem je praktično že nastala nova državna skupnost, ki jo sestavljajo v glavnem Malajska federacija, Singapur, Saravak in Severni Borneo. Oglejmo si na kratko to novo državo, ki je nastala po dolgih pogajanjih in z ne preveč velikim navdušenjem njenih sosedov.

Nova država Malezijska federacija ali kratko Malezija bo imela tako deset milijonov prebivalcev, ki so povečini Malezijci, hkrati pa živi tu veliko Kitajcev ter drugih etničnih skupnosti. Po približnih računih živi tu 4.300.000 ljudi kitajskega porekla, 4 milijone Malezijcev, 900.000 ljudi indijskega porekla in 700.000 tako imenovanega avtohtonega ljudstva. Vmes pa je še nekaj manjših plemen ali narodov. Nova državna skupnost meri v površini 333.000 kv. km, ki so zelo bogati gozdov, hkrati pa je tu tudi veliko rudnih bogastev.

Oglejmo si sedaj, iz katerih držav je bila nova državna skupnost sestavljena:

Malaja je bivša angleška kolonija, ki je že nekaj časa neodvisna, hkrati pa britanski dominion v okviru Commonwealtha. Šteje okoli 7 milijonov prebivalcev in leži na Malajskem polotoku. *Singapur* je bil britanska kolonija s široko avtonomijo in je posebno važen kot pomorski in trgovinski center na skrajnem jugu Malajskega polotoka. Singapur s svojo ožjo okolico šteje 1.700.000 prebivalcev. *Saravak* je bil do sedaj britanska kolonija na severozahodu Bornea in šteje nekaj nad 650.000 prebivalcev. Saravak je posebno znan zaradi svojih bogatih ležišč nafte. *Severni Borneo* je ozemlje, ki je nekoč pripadalo britanski trgovski družbi British North-Borneo Company in je od 1946 do sedaj bil britanska kolonija. Severni Borneo je značilen po svojih bogastvih, predvsem po svojem kavčuku. Preostane še *Brunej*. Bil je kolonija, ki je s svojim sultanatom štel kot samostojen 80.000 prebivalcev. 74 odst. njegovega prebivalstva dela na bogatih naftnih poljih.

Ko smo tako v skopih podatkih prikazali nekakšne «življenjepise» ali bolje «karakteristike» članic nove državne skupnosti Malezijske federacije, bomo spregovorili še nekaj o morebitnih perspektivah te nove države. Čeprav so posamezni deli te nove državne sestavine glede gospodarstva in razvoja med seboj hudi različni, ker so eni bogati, drugi pa gospodarsko precej šibki in čeprav so razmetani po zelo obsežnem geografskem področju, bi vendarle mogli sestavljati dokaj trdno gospodarsko skupnost. Singapur na primer, ki je sedaj odrezan od svojega gospodarskega zaledja, bi mogel v novem okviru dobiti močno surovinsko bazo za nadaljnji industrijski razvoj, ta področja pa bi mogla v Singapuru najti odlično izvozno luko.

Pobudniki načrta za ustanovitev Malezije poudarjajo med drugim bogastvo Malaje, ki v proizvodnji kavčuka zavzema prvo mesto na svetu in je tudi na vrhu lestvice svetovnega seznama proizvalcev svinca. Britanski del Bornea ali bolje tri že omenjene bivše kolonije, so dejansko bogata nahajališča zlata, srebra, premoga, boksita in, kar je v današnji dobi najvažnejše, izredno bogata nahajališča nafte.

To pomeni — pravijo pobudniki federacije — da bi ustvaritev te enotne države z ekonomskega vidika moglo koristiti vsem njenim sestavnim delom in še vsakemu posebej. To bi, pravijo, mogel biti korak naprej po poti, po kateri bi dosedanje tri britanske kolonije na Severnem Borneu mogle kreniti iz kolonialne zaostalosti, v kateri so bile doslej.

Slika je dokaj optimistična, toda postavlja se vprašanje, ali bo Malezija mogla rešiti vse nešteto notranje probleme. Postavlja se predvsem vprašanje, ali bodo Malajci in Kitajci, dve osnovni etnični skupini nove države, našli «skupni jezik», ki je še posebno potreben ali vsaj dobrodošel v začetku življenja nove državne skupnosti? Postavlja se tudi vprašanje, ali ne bo nesoglasja med Singapurom in Malajo, nesoglasja, ki postajajo vedno bolj ostra, privedla do notranjih kriz. Ta nesoglasja so se namreč potencirala še posebno v zadnjih časih, ko se je nova državna skupnost rojevala.

Pri tem pa se postavlja še eno in po vsej verjetnosti najvažnejše vprašanje za vse to področje. Gre namreč za vprašanje, ali ne bo nova državna skupnost — Malezijska federacija — potegnjena v igro hladne vojne, katere potek in tudi smisel je že dovolj znan v vsej jugovzhodni Aziji in ki se posebno izraža v primerih Laosa in Južnega Vietnama. Na to nevarnost posebej opozarja Indonezija in v Džakarti so bile že v nedeljo demonstracije večjih skupin mladine. Pa tudi Sukarno je na to opozoril. Indonezija je vprav na račun tega odklanjala svoje soglasje glede naglega, prenaglega sestavljanja te države in na račun nepripravljene proglasitve nove federacije. Zaradi vsega tega obstaja tudi utemeljena možnost, da bi Malezije njeni najbližji sosedi ne priznali. Sicer pa prepustimo to prihodnjim dnem, že sedaj pa bi hoteli pribiti, da je možno, da bi ta nova država mogla postati tudi izvor kolonialnih in neokolonialnih spletk, ki v tem predelu sveta prav gotovo niso kdovekaj priporočljive.

Iz umetnostnih galerij

Mirella Castagna v baru «Fulvio»

Pričetek razstavne dejavnosti na Tržaškem ni nič kaj razveseljiv. Galerija «La Cavana» ostaja zaprta. Baje sploh preneha delovati. Je to v pičlih dveh letih že četrto razstavišče, ki izginja iz kulturnega življenja mesta in nam tako odvzema možnost boljšega spoznavanja del najnovejših slikarskih dosežkov in raziskovanj avantgardnih umetnikov. «La Cavana» je bila njih trdnjava. Sedaj je ni več. Toda morali si bodo tudi oni kako pomagati, kot si skušajo pomagati najmlajši likovniki, ki so po ukinitvi razstavljanja v «Monceniziu» in «Tivoliju» ponovno oživeli v baru «Fulvio».

Sedaj razstavlja tam svoja dela Mirella Castagna. Je to mlada slikarka s precej bogato figurativno preteklostjo, ki gre od naravnega podajanja in raznih stopenj ekspresionistične izraznosti do sedaj pokazanih podob. Za boljše razumevanje tega razvoja prikazuje tu olje beneških hiš in ljubko dekliško glavo svetlo-svežih barv kot jih je rabila v začetni dobi.

Ostale podobe so tehnično drugače izdelane, ker v barve meša droban pesek, kar jim daje, kljub pastoznemu nanašanju, videz slikanja na presno steno. Slikarko zanima v podobi predvsem ženski lik in tega podaja v mnogih variantah z otroki in posamič. So pa te ženske iz dela trpečega človeštva, izmučenih obrazov, v katerih se od utrujenosti zapirajo oči. Njih duševnemu nastrojenju je prilagojena tudi topa barvna lestvica, ki podčrtuje žalost in tiho trpljenje v življenju razočaranih deklet, žen in mater, kar gotovo ne bo prihranjeno niti otroku v zibelki, kot nam ga nebogljenega prikazuje v neki svoji sliki.

Vidno je, da se v teh slikah slikarka povzpenja na višjo likovno raven in dozoreva v resno umetnico, v kolikor ji bodo delovni pogoji ugodni. To vrsto tuge prekinja le podoba razgleda skozi okno v ozek izrez pokrajine, ki pa tudi ni vesela.

Zaradi neprimerne razmestitve in razsvetljave prostora pa te slike izgubljajo precej svojega čara, zlasti še ker so vse manjše, brez okvirov in visoko obešene. Vendar pa izkušenemu očesu ne ostane prikrita neposrednost ustvarjanja te senčne strani življenja skromnih ljudi. Mirella Castagna ima nedvomno zadovoljive slikarske vrline in želeti bi bilo, da bi se nam kmalu predstavila v primernejših prostorih, da bi jo tako javnost lahko pravilneje spoznala.

MILKO BAMBIČ

Eno najlepših del slikarke Mirelle Castagna, ki trenutno razstavlja v baru «Fulvio»

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Nepreviden izdatki vas bodo spravili v zadrego. Izbirajte si prijatelje, ne da bi pri tem verjeli samo njihovim lepim besedam.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Jasni pogledi pri obravnavanju določenih vprašanj vam bodo omogočili, da boste z uspehom zaključili neki posel. Ugodne perspektive za razvoj nekega čustvenega vprašanja.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Se v času boste odkrili prave namene svojih nasprotnikov. Težak značaj neke mlajše osebe vas zaskrblja.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Kdor se ukvarja s kakim svobodnim poklicem, bo imel pri sklepanju kakršnega si bodi posla izredno srečo. Otresite se svojega neutemeljenega pesimizma.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Moralna podpora vašega predstojnika vam bo dvignila ugled. Ne pretirujte v občudovanju neke osebe.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Osebe, ki jim niste zaupali, vas bodo v vaših načrtih najizdatneje podprle.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Ne dovolite, da bi v vas prevladala nestrpnost. Zbudili boste v dragi osebi višje moralne težnje.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Bodite dovolj vztrajni, da boste dokončno zaključili naporen, a zelo važen posel. Srečne ure v družini.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Dober uspeh nekega podviga je predvsem odvisen od najustreznejših organizacijskih oblik. Ne zaupajte preveč onim, ki vam v vsem pritrujejo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Vaša odločitev je odvisna od nekega važnega in vplivnega poročila. Ohranite svojo hladnokrvnost tudi v primeru izpadov ljubosumnosti od strani drage osebe.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Srečna zamisel bo v dokajšnji meri prispevala k najugodnejšemu zaključku nekega posla. Nasprotovanje družine v zvezi z nekim vašim načrtom bo še trajalo.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Pobude, ki jih boste sprejeli ob upoštevanju vseh nevarnosti in tveganj, bodo zelo plodne. Prišlo bo do nekega odločilnega srečanja.

BELGIJSKI NOTRANJEPOLITIČNI PROBLEMI

Flamci in Valonci ter konkretno ozadje vsega «problema»

Poletne počitnice, ki so prekinile intenzivno politično dejavnost, so mimo, zato bomo po vsej verjetnosti v kratkem ponovno priča borb med Valonci in Flamci v Belgiji. Ker razmere v tem delu Evrope niso tako znane, bomo po pariškem «Expressu» povzeli članek, ki nam prikazuje, kako je to vprašanje nastalo:

Belgijska ustava predvideva po enega poslanca na 40 prebivalcev. Če bi se to razmerje dejanskega števila prebivalstva, upoštevalo bi Flamci imeli v belgijskem parlamentu veliko večino. Valonci sicer priznavajo, da bi to pravilo bilo demokratično, vendar zahtevajo jamstva proti flamski večini, nekateri pa govorijo celo o federalizmu. To bo jedro razprav in bitke, ki se bo v kratkem začela v belgijskem parlamentu v zvezi z reformo volilnega zakona.

Kako je ta problem sploh nastal? Komaj petdeset let je tega, ko so v Belgiji vladali ljudje, ki so bili francosko razpoloženi. V parlamentu se ni govorilo v flamskem jeziku, in tudi vlada je bila francosko nastrojena, podobno kot je bilo tudi na vseučiliščih in v vsej upravi vse «francosko». Že od revolucije leta 1830 proti Holandcem je v Belgiji vladala buržoazija s francosko kulturo, buržoazija, ki je edina imela volilno pravico. Celo v Flandriji je bil flamski jezik «jezik kmetov».

Leta 1848 se je pod vplivom nemške romantike rodila ideja flamstva: Slovstvo s Henrijem Conscienceom, avtorjem «Flamskega leva», slavi stare flamske zmage proti francoski konjenici. Do leta 1880 postane flamsko gibanje vedno bolj popularno, kar sovpada s pojavom socialističnih idej v Belgiji. V tej dobi je strujo flamizma vodila levica.

V času prve svetovne vojne so Nemci dojeli korist, ki bi jo mogli imeti od ogorčenja Flamcev, zato so njihovo elito podžigali k «sodelovanju» in jim pri tem obljubljali avtonomijo, seveda ko bodo zmagali. Nemčija je vojno izgubila, toda flamsko gibanje je poraz svojih zaveznikov preživelo in se tudi otreslo vzdevka kolaboracionizma, ki so mu ga Valonci upravičeno očitali. Po uvedbi splošne volilne pravice so se prvič pojavile velike nacionalne stranke, ki so jih v parlamentu zastopali tudi Flamci. Kmalu pozneje so se pojavili v parlamentu tudi poslanci gibanja s čisto fašistično tendenco in sicer gibanja «Vlaams Nationnal Verbont». V tej dobi so se flamske težnje precej uveljavile, uprava je začela uporabljati flamski jezik in tudi na vseučiliščih je postal flamski jezik enakopraven.

Prišlo je do druge svetovne vojne in 1940. leta so flamski voditelji ponovno izbrali zgrešeno pot: računajoč z nemško zmago, so bili pripravljeni z nacisti sodelovati, češ da jim bodo ti dali, seveda ko bodo zmagali, avtonomijo. Zato so z nacisti sodelovali in 1944. leta svoj kolaboracionizem drago plačali. Toda to flamskega gibanja ni uničilo in že 1947. leta se je spet prerinilo na površje. Hkrati pa se je tudi precej spremenilo, kajti precejšnje število levičarjev je prišlo v njegovo vodstvo.

In še eno novo dejstvo: Flamci so se začeli krepiti, dočim so Valonci postali manjšina. Vtem ko je bilo Valoncev v začetku tega stoletja 43 odst., jih je 1957 preostalo le 34 odst. in zaradi naglega večanja števila Flamcev računajo, da jih je bilo konec 1960 že komaj 28 odst. vsega prebivalstva.

Hkrati s to razliko v številu prebivalstva opažamo tudi ekonomsko upadanje Valoncev. V dobi med 1950 in 1960, torej v desetih letih, je 50.000 Valoncev izgubilo svoje delovno mesto, Flamci pa so pridobili 150 tisoč novih delovnih mest. In Valonci postajajo vedno bolj siromašni, vtem ko Flamci bogatijo in z uspehom tekmujejo proti svojim starim «sovražnikom». Pa še nekaj drugega: tuji kapital prihaja raje v Flandrijo kot v Valonijo in to zaradi bližnjih pristanišč in zaradi stabilnosti delovne sile.

Kljub vsemu temu je v času krize belgijskega dvora 1950 Leopold III dobil 57 odst. glasov, in s tem možnost, da bi ostal na prestolu. Kljub temu je dal ostavko. Ker ni dosegel niti 50 odst. glasov med Valonci ni hotel ostati na prestolu z glasovi Flamcev. Leta 1960, ko je bil mladi kralj Baudouin na poročnem potovanju v Španiji, je prišlo do prvega večjega obračunavanja med dvema belgijskima nacionalnima skupnostima. Socialistični sindikati so začeli z dvomesečno stavko proti Eyskensovemu «enotnemu zakonu» in njegovi vladi. Valonski leader Andre Renard je hotel «iti do konca», vendar so flamski sindikati borbo zapustili. V tem trenutku se je namreč cilj stavke spremenil. Ko je Renard opazil, da so ga Flamci zapustili, je začel kampanjo za federalizem in ustvaril svoje «Valonsko ljudsko gibanje».

Andre Renard je sedaj že mrtev, toda njegovo gibanje se že tri leta bori. Borilo se je tudi za Bruselj, ki leži na flamskem ozemlju, ki pa je bil skozi desetletja že povsem pofrancozen. Razprave glede jezikovnega statuta določenih perifernih občin Bruslja so izzvale politične zapletljaje, ki so med drugim privedle tudi do ostavke koalicijske vlade krščanskih socialistov in socialistov, ostavke, ki je pa kralj ni hotel sprejeti. Prišlo je nato tudi do neredov, ki so jih poletne počitnice prekinile. Sedaj pa se je doba počitnic končala in prvi problem, ki se bo začel obravnavati, bo spet stari spor med Flamci in Valonci: sožitje, enakopravnost, federacija? Kdo ve.

C. C.

Nepoklican arheolog

AGRIGENTO, 14. — Če bi bil ljubitelj starin, bi mu gotovo ne mogli niti zameriti, toda 80-letni Vincenzo Giufrida in Città dei Templi je starine zbiral iz povsem drugačnih nagibov. Ko so pri njem iskali neki ukradeni predmet iz nekega muzeja, so našli kar čedno zbirko váz, kovancev in drugih starin, katerih vrednost cenijo na 50 milijonov lir. Takoj so moža priprli in starine zaplenili, pa čeprav se mož izgovarja, da je vse to našel pri razkopavanju neke svoje in sosedove njive.

RADIO TELEVIZIJA

TOREK, 17. SEPTEMBRA 1963

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Sopek slovenskih; 11.45: Italijanski akvarel; 12.15: Potovanje po Italiji; 12.30: Iz glasbenih sporedov; 13.30: Glasba po željah; 17.00: Tržaški mandolinski ansambel; 17.20: Pesem in ples; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Slov. simfonična glasba; 19.00: Oboist Damiani; 19.15: Z mamico po sončnih stezicah; 19.30: Xavier Cugat in Edmundo Ros; 20.00: Šport; 20.30: Znane melodije; 21.00: Znameniti gorniki: Emilio Comici; 21.30: Od romantikov do impresionistov; 22.00: Plesna glasba; 23.00: Kitarista De Filippi in Pizzi.

Trst

12.00: Plošče; 12.25: Tretja stran; 13.15: Kot juke box; 13.40: Portret avtorja: Italo Svevo.

Koper

6.15: Jutranja glasba; 7.00: Prenos RL; 7.15: Glasba za dobro jutro; 11.00: Otroški kotiček; 11.30: Respighi in Musorgski; 12.00 in 12.50: Glasba po željah; 13.40: Ansambli in orkestri; 14.00: Zabavne popevke; 14.30: Šola in življenje; 14.50: Gotovčeve Pesmi hrepenenja; 15.30: V ritmu valčka; 16.00: Nove plošče; 16.30: Tretja stran; 16.45: Operni koncert; 17.40: Glasbene sanje in želje; 18.00: Prenos RL; 19.00: Poje Harry Belafonte; 19.30: Prenos RL; 22.15: Ritmična glasba; 22.40: Glasba za lahko noč; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 8.20: Naš jutranji pozdrav; 8.50: Strani iz albuma; 9.15: Pesmi; 10.00: Operna antologija; 10.30: Resničnost fantazije; 11.00: Sprehod skozi čas; 11.30: Koncert; 14.55: Vreme na ital. morjih; 15.15: Likovna umetnost; 15.45: Ital. pesmi in plesi; 16.00: Program za najmlajše; 17.25: Simfonični koncert; 18.40: Plesna glasba; 19.10: Oddaja za delavce; 20.25: Donizettijeva opera: «Don Pasquale».

II. program

8.00: Jutranja glasba; 8.35: Poje J. Fontana; 9.00: Ital. pentagram; 9.15: Ritem in fantazija; 9.35: Sprehod med dvema stoletjema; 10.35: Nove ital. pesmi; 11.00: Vesela glasba; 12.00: Danes v glasbi; 14.00: Pevci; 15.00: Pesmi leta; 15.35: Koncert v miniaturi; 16.00: Rapsodija; 16.50: Ital. narodne pesmi; 17.00: Filmske novosti; 17.35: Mala enciklopedija; 17.45: Glasbeni variete; 19.50: Ritem in simfonija; 20.35: «Il baraccone»; 21.45: Glasba v večeru; 22.10: Ples.

III. program

18.30: Gospodarska rubrika; 18.40: Bachove skladbe; 19.15: Problemi šolstva; 19.30: Vsakovečerni koncert; 20.30: Revija revij; 21.20: Portret Henrija Dutilleuxa; 22.15: Literarna oddaja; 22.45: Glasba danes.

Slovenija

4.00: Dobro jutro; 8.05: Iz oper Sunčanica in Rona; 8.35: Ansambel Zoot Sims; 8.55: Radijska šola; 9.25: Mojstri simfonije; 10.15: Iz operetnega sveta; 10.35: Jug. narodne; 10.55: Nova popevka; 11.00: Pozor, nimaš prednosti; 12.05: Zabavna glasba; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Domači napevi; 12.40: Prizor iz 1. dej. Glinkove opere «Ivan Susanin»; 13.15: Obvestila; 13.30: Zabavna glasba; 14.05: Radijska šola; 14.35: Bosenski skladatelj M. Prebanda; 14.45: Dvorakove Ciganske melodije; 15.15: Zabavna glasba; 15.30: V torek na svidenje; 16.00: Vsak dan za vas; 17.05: Koncert po željah; 18.00: Aktualnosti doma in v svetu; 18.10: Odmevi z gora; 18.45: S knjižnega trga; 19.05: Glasbene razglednice; 20.00: Popevke z blejskih festivalov; 20.20: Radijska igra; 21.08: Serenadni večer; 22.15: S popevkami po svetu; 23.05: Zaplešite.

Ital. televizija

10.15: Obisk kancierja Adenauerja pri papežu; 17.45: Program za najmlajše; 19.00: Dnevnik; 19.15: Slikarstvo, kiparstvo in arhitektura; 19.55: Japonska: Ples; 20.15: Sportne vesti; 20.30: Dnevnik; 21.05: Milm: «Mezzogiorno di fuoco»; 23.20: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.05: Dnevnik; 21.15: Sportne zanimivosti; 22.10: TV priredba «Telefonski poziv sredi noči».

Jug. televizija

NI SPOREDA.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 26.1, najnižja 19.7, ob 19. uri 22.8; zračni tlak 1020.7 stalen, vlage 67 odst., nebo 3 desetine pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 23 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 17. septembra
Ljudmila
Sonce vzide ob 5.44 in zatone ob 18.15. Dolžina dneva 12.29. Luna vzide ob 4.56 in zatone ob 18.30
Jutri, SREDA, 18. septembra
Irena

IZJAVE DR. CAIDASSIJA PO POVRATKU Z DUNAJA IN IZ BRNA

Tržaško pristanišče izgublja tranzit zaradi previsokih cen svojih storitev

Avstrijci nameravajo graditi lasten naftovod ločeno od naftovoda velikih petrolejskih družb
Možnost vključitve tržaških podjetij v italijansko - češkoslovaško trgovinsko izmenjavo

Iz Brna se je vrnil predsednik tržaške trgovinske zbornice dr. Caidassi, ki je vodil tržaško gospodarsko delegacijo najprej na dunajski velesejem, nato pa na najpomembnejši velesejem v ČSSR. V obeh državah so imeli tržaški gospodarski predstavniki številne razgovore z vidnimi predstavniki oblasti in gospodarskega življenja in so razpravljali o vrsti zanimivih vprašanj. Včeraj se je predsednik trgovinske zbornice sestal s predstavniki lokalnega tiska, katerim je dal vrsto pojasnil glede razgovorov.

Predvsem je predsednik zbornice podčrtal, da so povsod naleteli na zelo dober sprejem in ugotovili tudi pripravljenost okrepiti izmenjavo skozi tržaško pristanišče, da pa s strani vseh zalednih klientov (in to ne samo Avstrije in ČSSR, temveč tudi Nemčije in Madžarske) čujejo vedno isto ugotovitev in sicer, da so tržaške pristaniške storitve predrage, mnogo dražje kot v ostalih pristaniščih. To velja tako za Hamburg kot za Bremen, Reko in Koper ter za poljska pristanišča in pristanišča Vzhodne Nemčije. Vprašanje višine pristaniških tarif je bilo v zadnjem razdobju vedno zelo resno, postalo pa je nevzdržno z zadnjimi junijskimi povišanji tarif Javnih skladišč, saj se sedaj giblje razlika v cenah tudi do 50 odst. in je Trst praktično izven konkurenčne bitke.

Glede tržaške udeležbe na dunajskem mednarodnem velesejmu je dr. Caidassi ugotovil, da je bila letos nujno simbolična, saj je paviljon, ki ga ureja Inštitut za zunanjo trgovino nudil možnost samo za omejeno turistično reklamo. Prihodnje leto bo paviljon posvečen temi «Italija proizvaja» in bo omogočil pomembnejšo tržaško udeležbo. Kljub temu pa je bila udeležba tržaške delegacije na otvoritvi sejma pomembna in koristna, saj je prišlo do vrste sestankov s predstavniki ministrstev in gospodarskih ustanov.

Tako je predsednik trgovinske zbornice dr. Caidassi v spremstvu drugih funkcionarjev zbornice obiskal ministra za trgovino Bocka, s katerim je razpravljal o cestnih zvezah in o različnih načrtih za krepitev ter modernizacijo cestnih zvez. Nato je tržaška delegacija obiskala ministra za finance dr. Korineka ter predsednika avstrijske gospodarske zbornice inž. J. Raaba.

S funkcionarji «Ustanove za avstrijski petrolej» in funkcionarji ministrstva za državna podjetja so govorili o možnostih gradnje avstrijskega naftovoda. Ugotovili so, da je treba razjasniti še nekatera notranja avstrijska vprašanja kot tudi odnose z italijansko družbo ENI, da se bo lahko pristopilo k praktičnim načrtom in reševanju finančnih vprašanj.

Na vsak način pa so Avstrijci podčrtali svoje stališče, da hočejo imeti lasten naftovod, ki bo služil izključno njihovim čistilnicam nafte in ki torej ne bo na noben način povezan z naftovodom, ki ga nameravajo zgraditi velike petrolejske družbe med Jadranskim morjem in Bavarsko.

Razprava o naftovodih se torej vrti okrog dveh naftovodov: manjši naftovod nameravajo zgraditi Avstrijci za lastne potrebe, in večjega velike petrolejske družbe, ki bo služil za obsežnejše področje južne Nemčije. V obeh primerih je Trst kandidat za matično pristanišče.

Na ministrstvu za državna podjetja so razpravljali tudi o vprašanjih prometa skozi Trst z novim razvojem prometa in so ugotovili, da je konkurenca drugih zelo močna in se je na ta promet negativno odrazila. Gre v prvi vrsti za obsežne dobave premoga in železnih rud za avstrijske potrebe, kar vse so v preteklosti dovažali prvenstveno skozi Trst, medtem ko je sedaj ta promet iz tržaškega pristanišča skoraj izginil. Premog in železna ruda služita prvenstveno za potrebe državnih jeklarskih družb in so tržaški gospodarski predstavniki skušali ugotoviti, če bi bilo mogoče del tega prometa ponovno pritegniti.

Žal pa je položaj neugoden. Obsežne pošiljke premoga, ki ga uvažajo iz Amerike, vozijo z lastnimi avstrijskimi ladjami do Bremena in nato z ugodnimi tarifami do Avstrije. Praktično je nemogoče, da bi te pošiljke usmerili proti Trstu. Prav tako obsežne pošiljke sovjetskega izvora pa sovjetska podjetja dobavljajo franko Linz in to povečini z lastnimi rečnimi ladjami po Donavi.

Pomemben je bil tudi sestanek odbora za stike med tržaško trgovinsko zbornico in zvezno avstrijsko gospodarsko zbornico, ki se je sestal 11. septembra. Avstrijska delegacija je obrazložila svoje stališče glede razvoja prometa v okviru Skupnega evropskega tržišča in podčrtala, da bo morala skupna evropska prometna politika rešiti tudi vprašanja prometa v odnosu do Trsta. Tržaška delegacija je sprejela na znanje avstrijska stališča in kljub temu, da je ugotovila številne enake poglede, se je rezervirala, da različna vprašanja poglobi na prihodnjem sestanku, ki bo ob koncu novembra.

S predsednikom dunajske trgovinske zvornice so govorili o sodelovanju obeh zbornic glede tehnično-strokovnega usposabljanja in so ugotovili koristnost izmenjave mnenj in izkušenj, saj je prav na tem področju dunajska trgovinska zbornica zelo prizadevna in je uresničila vrsto pobud za kvalifikacijo in specializacijo mladih delavcev.

Končno so obiskali predsednika inštituta za avstrijski gospodarski razvoj inž. Jaegerja, medtem ko je imel vrsto stikov s predstavniki avstrijskega velesejma predsednik tržaškega velesejma Suttora.

Ob zaključku obiska so tržaški gospodarski predstavniki obiskali italijansko veleposlaništvo na Dunaju, kjer so obvestili o razvoju gospodarskih odnosov med Trstom in Avstrijo svetnika veleposlaništva dr. Calendo.

Nato je predsednik tržaške trgovinske zbornice dr. Caidassi odpotoval v Brno v spremstvu predstavnika zunanje trgovine v izvršnem odboru zbornice dr. Vatte in tržaškega delegata italijansko-češkoslovaške trgovinske zbornice Valte.

Med «italijanskim dnevom» na velesejmu v Brnu so imeli preliminarne razgovore s predstavniki češkoslovaškega izvoznega podjetja «Cehofracht», nato pa so ob prisotnosti ministra Trabucchija razpravljali o možnostih vključitve Trsta v trgovinsko izmenjavo med Italijo in ČSSR. S češkoslovaške strani so pri razgovorih sodelovali: minister F. Hamouz, namestnik ministra inž. Jar Kohout, generalni ravnatelj državne banke L. Kovalčik, predsednik češkoslovaške trgovinske zbornice iz Prage inž. Horn in trgovinski ataše ČSSR v Rimu Babaček.

Razgovori tržaških predstavnikov so se nanašali na dve delno ločeni vprašanji. Tako so govorili o možnosti, da bi se tržaška podjetja vključila v italijansko-češkoslovaško trgovinsko izmenjavo, saj je znano, da se ta izmenjava sedaj razvija v okviru različnih predstavništev in da za vrsto češkoslovaških proizvodov v Italiji še ni predstavništev. Nato je bilo tudi govora o možnostih tranzitnega prometa ČSSR skozi Trst. Sedanja praksa in izjave ministra Trabucchija pričajo, da ni nobenih nerešenih valutnih ali drugih plačilnih vprašanj. Ostaja pa odprto vprašanje cen, o čemer je predsednik trgovinske zbornice dr. Caidassi že uvodoma jasno podčrtal, da so previsoke in da ne vzdrže tuje konkurence.

Stavka delavcev na proseški postaji

Uslužbenci štirih spediterskih družb, na proseški postaji, ki jim nočejo delodajalci priznati zahtevanih izboljšanj, so se sinoči sestali na Proseku na skupščini in proglasili stavko. Pričela se je opolnoči in bo trajala do jutri ob 6. uri zjutraj. Gre za kakih 50 uslužbencev, ki zahtevajo med drugim osemurni delavnik za vse, zvišanje dnevne mezde na 3360 lir, doklado za nevarna in težka dela itd. Delavci so dolgo časa potrpeli in so že pred tednom dni postavili podjetjem rok za začetek pogajanj v teku včerajšnjega dne. Delodajalci pa so se na njihove zahteve in predloge naravnost požvižgali.

IZ SINOČNJI IZREDNI SEJI V MILJAH

Zakonski osnutek miljske občine za pomoč oškodovancem po neurju

Zakonski osnutek bodo tržaški parlamentarci predložili v odobritev poslanski zbornici in senatu - Doslej prijavljena škoda kmetov znaša nad 60 milijonov lir

Sinoči je bila v Miljah izredna seja občinskega sveta, na kateri je svet soglasno pristal na zakonski osnutek, ki ga je predložil in obrazložil župan Pacco in ki se nanaša na pomoč prizadetim krajem po neurju 4. septembra v tržaški pokrajini. Zakonski osnutek bo župan Pacco poslal vsem štirim tržaškim parlamentarcem, da ga predložijo v odobritev v poslanski zbornici in v senatu. Hkrati pa bo župan poslal zakonski osnutek tudi v vednost tržaškemu in dolinskemu županu ter pokrajinskemu predsedniku.

Člen 1 zakonskega osnutka določa, da je ministrstvo za javna dela pooblaščeno, da določa, da se izvede program ukrepov za področja tržaške pokrajine, ki so bila prizadeta po neurju 4. septembra. Isto ministrstvo je tudi pooblaščeno, da v zvezi z omenjenimi vremenskimi neprilikami določi sledeče ukrepe: 1. ureditev občinskih, zasebnih in pokrajinskih cest, ki so bile poškodovane; 2. ureditev vodovodov, potokov, vodnih zbiralnikov, kanalizacije in higienskih naprav; 3. da poskrbi za zidanje ljudskih his za družine, ki so ostale brez stanovanja; 4. da poskrbi za dodelitev podpor v višini 80 odstotkov stroškov za popravilo in obnovitev zasebnih stavb.

Člen 2 določa, da morajo biti prošnje za podpore, ki jih predvideva točka 4 prvega člena, predložene civilnemu tehničnemu uradu pristojnega področja najkasneje v 180 dneh po vstopu v veljavo tega zakona.

Člen 3 govori, da morajo biti vsa dela, ki jih je treba izvesti na osnovi člena 1, proglašena za javno koristna, nujna in neodložljiva.

Člen 4 pravi, da je ministrstvo za gozdarstvo in kmetijstvo pooblaščeno, da v zvezi z omenjenimi vremenskimi neprilikami poskrbi za sledeče ukrepe: 1. dodelitev podpor v višini 80 odstotkov stroškov za popravilo ali obnovitev kmečkih nepremičnin, poljskih cest in opornih zidov, ki so bili uničeni ali poškodovani od neurja; 2. dodelitev podpor v zgoraj omenjeni višini za obnovitev poškodovanih ali uničenih nasadov, ki jih je prizadelo omenjeno neurje; 3. dodelitev odškodnine v višini 80 odstotkov vrednosti za izgubljene pridelke in dvoriščne živali.

Člen 6 pa določa, da se vključijo izdatki, ki jih določa ta zakon, v proračune pristojnih ministrstev za finančno leto 1964-1965.

Preden je župan dal na glasovanje gornji zakonski osnutek, je prečital obrazložitev, ki bo priložena osnutku. V obrazložitvi župan Pacco poudarja, da se je v noči 4. septembra letos razbesnelo nad miljsko, tržaško in dolinsko občino strahovito neurje, ki je poplavilo industrijske objekte, trgovine, stanovanja, poškodovalo ceste, vodne zbiralnike, nasipe potokov in mostove. Se posebno so bile prizadete Milje, ki štejejo 13.000 ljudi, kjer je neurje prizadelo zlasti zasebnikom ogromno škodo.

Nato župan pravi, da je miljsko gospodarstvo že itak v velikih težavah; največje industrijsko podjetje, ladjedelnica Sv. Roka, je že mnogo let v krizi in je sedaj postalo pomožno podjetje Tržaškega arzenala. Poleg še drugih težav je omenjeno neurje te težave še bolj zaostrilo.

Obramba mesta proti novim poplavam je sedaj močno okrnjena, ker so vsi potoki spremenili svoje struge, nasipi so porušeni, mestna kanalizacija je na mnogih krajih zamašena, stranske ceste in poti sploh ne obstajajo več in so se spremenile v hudourniške struge. Poleg tega pa so bili kmetijski pridelki in nasadi hudo poškodovani.

Župan v svoji obrazložitvi zaključuje, da bo sprejem omenjenega zakonskega osnutka pomagal premostiti težave delovnega prebivalstva miljske občine ter mu bo vrnil zaupanje in gotovost v bodočnost, ki sta bili s to nesrečo močno okrnjeni.

Podžupan Millo, ki je tudi odbornik za javna dela, je podal obširno tehnično poročilo o prizadeti škodi. Iz njegovega poročila je razvidno, da je miljsko kmetijstvo utrpelo mnogo večjo škodo kot je bilo začetka pričakovati. V nekaterih krajih je voda popolnoma spremenila cele vinograde in sadovnjake v razorana, kamnita in neobdelana zemljišča, drugod je odnesla zaporedoma po več oporih zidov vinogradniških teras, da so nasadi popolnoma izginili. Slika o občinskih in poljskih cestah, kakor tudi slika raznih potočnih strug, ki jo je prikazal odbornik, je tako obupna, da bo treba porabiti na stotine milijonov lir, če se bo hotelo vse popolnoma urediti, da se ne bo več ponovilo kaj podobnega kot 4. septembra.

Na seji je bilo tudi sporočeno, da so kmetje do sedaj prijavili kmetijskemu nadzorništvu za več kot 60 milijonov lir škode samo na kmetijskih pridelkih, da je ostalo brez stanovanja 30 družin in da je civilni tehnični urad za prvo silo nakazal 15 milijonov lir, ki jih bodo porabili za zasilno ureditev nekaterih cest, ki so bile popolnoma uničene. Poleg tega je župan pohvalil številne prebivalce zlasti v miljskih hribih, ki so si sami zasilno uredili poti, da lahko vsaj peš pridejo v mesto.

Britanski veleposlanik na obisku v Trstu

Britanski veleposlanik v Rimu Sir John Ward je prispel včeraj popoldne v Trst. V Sesljanu ga je sprejel častni britanski konzul Casali. Veleposlanik se je udeležil žakuske, ki jo je priredil predsednik CRDA Vignuzzi. Pred prihodom v Sesljan si je poslanik ogledal ladjedelnice CRDA v Tržiču kot gost predsednika Vignuzzija in delegiranega svetnika Carnevaleja. Sel je tudi na ladji «Oceanic» in «Marconi», ki sta v delu v ladjedelnicah. Spremljala sta ga tudi soproga in hčerka.

Danes bo britanski diplomat obiskal predstavnike tržaških oblasti. Popoldne pojde v Videm in Gorico ter bo obiskal britansko pokopališče v Tricesimu.

Proučevanje osnutka pristaniške ustanove

Izvedenci delovne skupine komisije trgovinske zbornice za pristaniško ustanovo se bodo danes sestali, da bodo nadaljevali proučevanje doslej zbranega materiala v zvezi z ureditvijo te nove ustanove. Izvedenci bodo morali formulirati zakonski osnutek, ki ga bodo predložili v proučitev odboru trgovinske zbornice. Nato bodo predložili osnutek vladnim oblastem. Proučevanje osnutka se bo končalo prihodnji mesec.

Nezgoda ženske v avtobusu

Včeraj ob 17.30 uri so sprejeli v prvi kirurški oddelek glavne bolnišnice 49-letno gospodinjo Angelo Gregori por. Rolli iz Farnejev št. 11 v miljski občini. Zdraviti se bo morala od 7 do 20 dni zaradi pretresa možganov in udarca v zatilje. Gregorijeva se je udarila v avtobusu podjetja AC NA, ko se je peljala k Sv. Barbari in je avtobus sunil neko vozilo.

POPRAVEK

V nedeljski številki se nam je v seznamu prispevkov za Skopje vrinila neprijetna pomota. Zaradi naglice pri delu je namreč izostala korektura izvirnega seznama prispevkov dolinske občinske podporne ustanove ECA, ki je vseboval imena oseb in krajev v italijanščini. Tako je v tekstu ostalo namesto Boljunec napisano Bagnoli. S tem se Boljunčanom in vsem posameznim prizadetim opravičujemo.

Prekop grobov

Tržaško županstvo sporoča, da bodo v kratkem pripravili za nove pokope del polja XVI (kripte in navadne žare) na pokopališču pri Sv. Ani, in sicer žare od št. 2161 do 2304, v katerih počivajo posmrtni ostanki umrlih med 24. septembrom 1955 in 26. oktobrom 1955. Vsi tisti, ki bi hoteli ohraniti te posmrtne ostanke in jih pokopati drugod, naj se obrnejo na pokopališki odsek oddelka XII javnih del v Ul. Teatro Romano 15-V., soba 536, ali pa na pokopališkega paznika od 7. novembra do 30. novembra 1963

Šolske vesti

Na državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom se vrši vpisovanje za šolsko leto 1963-1964 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ulici Lazzaretto vecchio 9-II, neprekinjeno do 25. septembra 1963.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

Na državnem trgovskem tehničnem zavodu s slovenskim učnim jezikom v Trstu se vpisovanja za šolsko leto 1963-64 vrše vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ul. Caravaggio 4, neprekinjeno do vključno 25. septembra 1963.

Državna nižja industrijska šola s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan) opozarja, da je vpisovanje za I. razred enotne srednje šole in za II. in III. razred industrijske šole do vključno 25. t.m. Za I. razred je potrebno predložiti sledeče dokumente: rojstni list, potrdilo o preceplijenju ter spričevalo V. razreda osnovne šole.

Ravnateljstvo nižje trgovske strokovne šole pri Sv. Ivanu obvešča dijake, da se vpisovanje za II. in III. razred ter za I. razred enotne srednje šole nadaljuje do 25. septembra 1963 vsak delavnik od 10. do 12. ure. Učenci, ki se vpišejo v I. razred enotne srednje šole morajo predložiti naslednje dokumente:

1. Rojstni list iz anagraf. urada.
2. Potrdilo o preceplijenju.
3. Potrdilo o zdravih očeh.
4. Zadnje šolsko spričevalo.

Vsa druga pojasnila se dobijo v tajništvu šole.

Vpisovanje v slovensko učiteljišče v Trstu se je začelo in bo trajalo do 25. septembra. Pojasnila daje tajništvo zavoda.

Vpisovanje v osnovne šole na Tržaškem bo od ponedeljka 16. do 28. septembra t.l.

Razna obvestila

Mladinska iniciativa obvešča, da bo seja glavnega odbora danes 17. t.m. ob 20.25 v Ul. Geppa 9.

Kino

Nazionale 16.00 «Testa o croce» Jane Mansfield.
Arcobaleno 16.00 «PT 109 posto di combattimento». Technicolor. Cliff Robertson.
Excelsior 16.00 «Il mistero del narciso d'oro».
Fenice 15.30 «Hud il selvaggio» Paul Newman. Prepovedano mladini.
Grattacielo 15.30 «La grande fuga». Technicolor.
Supercinema 16.00 «La sfida dei samurai». Prepovedano mladini.
Alabarda 15.45 «Notti nude». Cinemascope technicolor. Prepovedano mladini.
Filodrammatico 16.30 «La donna degli altri è sempre più bella». Prepovedano mladini. Zadnji dan.
Aurora 16.30 «La ragazza che sapeva troppo». Prepovedano mladini.
Cristallo 16.30 «Che fine ha fatto Baby Jane» Bette Davis. Prepovedano mladini.
Capitol 16.30 «L'ultima volta che vidi Parigi». Technicolor. Elizabeth Taylor, Van Johnson.
Garibaldi Danes zaprto. Jutri ob 16. uri «Ossessione amorosa». Technicolor. Lana Turner. Prepovedano mladini.
Massimo 16.30 «La spada di Robin Hood» Don Taylor. Zadnji dan.
Impero 16.30 «Come ingannare mio marito».
Moderno 16.00 «La carica dei 12» Barvne slikanice.
Astoria 17.30 21.00 «I miserabili» — Technicolor.
Astra 16.00 «El Cid». Technicolor. Sofia Loren, Raf Vallone.
Vittorio Veneto 16.00 «Le ore dell'amore» Ugo Tognazzi, Emanuela Riva. Prepovedano mladini.
Abbazia 16.00 «Il terrore delle Montagne Rocciose» Van Johnson.
Marconi 16.30 «I moschettieri del re» Technicolor. Jean Ross.
Ideale 16.30 «L'enigma dell'orchidea rossa». Technicolor. Prepovedano mladini.

KINO NA PROSTEM

Marconi 20.00 22.00 «I moschettieri del re». Technicolor. Jean Ross.
Paradiso 20.00 «Napoleone ad Austerlitz». Technicolor. R. Brazzi, C. Cardinale.
Skedenj 20.00 (v dvorani ob 16.00) «La freccia e il leopardo». Dokumentarni film v technicolorju.

DANES V MIRAMARU predstava «Luči in zvoki». Ob 21. uri in ob 22.15 v italijanščini «Maksimiljan in Karlota».

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

15. in 16. septembra 1963 se je v Trstu rodilo 13 otrok, umrlo pa je 15 oseb.

UMRLI SO: 75-letni Filippo Beri, 54-letna Renata Modugno por. Randieri, 90-letna Elisabetta Venturini vd. Lepore, 85-letna Giuseppina Martelanz vd. Belgrano, 23-letni Attilio Leghissa, 45-letna Caterina Logar, 70-letna Angela Trojer por. Domio, 2-letni Alberto D'Alessio, 85-letna Giuseppina Gerlanz vd. Marini, 60-letna Giovanna Cervai por. Paliaga, 54-letna Giuseppina Bergamagno, 78-letna Carla Schvara vd. Pesce, 75-letna Anna Rauber, 58-letni Giuseppe Stok, Marta Zaghi, stara 3 dni.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Alla Maddalena, Istrska ul. 43; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26.

Izleti

SPDT priredi v nedeljo 22. t.m. planinski izlet na Višarje in Lovca ter za tiste, ki bi to želeli, tudi k Belopeškim jezerom. Tu se bomo srečali s člani bratskega koroškega SPD iz Celovca.

Prosvetno društvo Andrej Cok z Opčin priredi v nedeljo 29. IX. 1963 izlet v Postojno z ogledom Postojnske jame, Predjamskega gradu in Crne jame. Vpisovanje pri Draščekovih.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792
Novo:
ZIVALI V GOZDU L 180
PESMI ZA OTROKE » 860

V 24 URAH DVE SMRTNI PROMETNI NESREČI

Pri Opčinah mrtev 7-letni otrok na obmorski cesti pa fant iz Cerovelj

Zaradi trenutne nezbranosti se je avto z materjo in sinčkom zaletel v drevo ob cesti, pri čemer si je otrok prebil lobanjo, mati pa se je hudo ranila
Mladenič iz Cerovelj je izgubil življenje pri trčenju z motorjem v avto

V štiriindvajsetih urah so tržaške ceste zahtevale zopet dve smrtni žrtvi prometnih nesreč. Prva se je zgodila v zgodnjih jutranjih urah v nedeljo na obmorski cesti pod Križem, druga pa v nedeljo popoldne na cesti med Repentabrom in Opčinami kakih dve sto metrov od mitnice na Opčinah. Pri prvi je izgubil življenje 26-letni delavec v Timavski papirnici Attilio Legiša, pri drugi pa komaj 7-letni Sergio Sabadini.

Mali Sergio Sabadini se je vračal z materjo Gianno Taucer por. Sabadin iz Ul. Ugo Foscolo 34, ki je vozila avto TS 42111 s popoldanskega izleta od Repentabra proti Opčinam. Ko sta se približala prvemu ovinku izpod železniškega nadvoza, je — po pripovedovanju matere — meli Sergio hotel pokazati materi neko žuželko, ki se je zaletela v avtomobil. Ta mala okoliščina je zadostovala, da je mati za trenutek zgubila nadzorstvo nad vozilom, ki je imelo verjetno precejšnjo hitrost, zaradi česar je avto zdrvel s ceste in se z vso silo zaletel v eno izmed platan, ki spremljajo cesto ob desni strani. Udarec avtomobila Fiat 600 v drevo je bil tako silovit, da se je avto praktično kar ovil okrog debla. Pri tem so se leva vrata odprla, tako da je voznico vrglo na asfalt, mali Sergio pa je ostal stisnjen med zvito železje.

Mimoidoči avtomobilisti so takaj priskočili na pomoč obema ranjencema, z bližnjega telefona pa so pozvali na pomoč Rdeči križ. Ko je v najkrajšem času prihitelo na kraj nesreče osebje Rdečega križa z zdravnikom dr. Ghersino in bolničarjema Benedettijem in Demarinom, so ti najprej s težavo osvobodili otroka iz zmečkanega avtomobila. Nato mu je zdravnik takoj dal dve injekciji za okrepitev srca, bolničar Demarin pa ga je skušal obuditi k življenju z umetnim dihanjem. Toda vsa prizadevanja osebja RK so bila zaman in mali Sergio je med prevozom v bolnišnico izdihnil zaradi prebitja lobanje in zloma prsnega koša.

Hudo ranjeno mater Giano Taucer so z nekim privatnim avtomobilom z največjo hitrostjo odpeljali v glavno bolnišnico, kjer so jo sprejeli s prognozo okrevanja v dveh mesecih, seveda če ne bodo nastopile komplikacije, zaradi verjetnega zloma desne stegnenice, zaradi večje rane na čelu, zaradi poškodb na hrbtenici in živčnega šoka.

Nesreča, pri kateri je izgubil življenje Attilio Legiša iz Cerovelj 37 v nabrežinski občini, se je zgodila — kot že omenjeno — na obalni cesti pod Križem kak kilometer od gostišča «Tenda rossa». Bilo je okrog 3 in pol ponoči ko sta iz še vedno nepojasnjenih razlogov trčila prav na sredi cestišča avto GO 20396, ki ga je vozil proti Trstu 26-letni Italo Fogar iz Ronk in motor TS 32652, s katerim se je peljal nesrečni Legiša v smeri proti Sesljanu. Po vseh znakih sodeč je moralo trčenje biti zelo močno, saj je bil Legiša na mestu mrtev.

Od šestih oseb v avtomobilu je bil ranjen samo voznik Italo Fogar, katerega so z nekim privatnim avtomobilom odpeljali v bolnišnico v Tržič, kjer so ga sprejeli na okulističnem oddelku s prognozo okrevanja v dvajsetih dneh zaradi poškodbe roženice na levem očesu.

Attilia Legišo, ki je živel v Cerovljah kot edini sin skupno s starši, in ki je bil zaposlen v Timavski papirnici, so v Cerovljah zelo cenili. V soboto popoldne ob 14. je zapustil delo na katero bi se moral vrniti nedeljo zjutraj ob 6. Potem ko je opravil nekaj domačih opravil se je v nedeljo odpeljal s prijatelji v Tržič, kjer se je zadržal do polnoči. Na povratku se je ustavil še v Sesljanu, kjer je dobil še druge prijatelje ki so ga povabili na kratek skok v Trst. Legiša se je povabilu odzval in popeljal s sebo, še 21-letnega Bruna Žužeka iz Vižovelj. Vsa družba se je v Trstu zadržala nekaj časa, in okrog 3. ponoči se je Legiša podal proti domu na vsaj kratek počitek pred odhodom na delo. Žužek pa je ostal z ostalimi prijatelji v Trstu in sklenil vrniti se v Sesljan s prvim vlakom, kar mu je po vsej verjetnosti rešilo življenje.

Medtem ko policijski organi še vodijo preiskavo o tem, kako je prišlo do nesreče, so tragično preminulega Attilia včeraj popoldne svojci ter velika množica domačinov in prebivalcev okoliških vasi med katerimi je bila zlasti številna mladina, spremili na zadnji poti iz hiše žalosti na pokopališče v Mavhinjah, kjer so truplo mladega fanta položili v domačo grudo ob veliki žalosti vseh, saj izguba tako mladega življenja ni hud udarec le za družino, temveč za vse nas.

Tako kruto prizadetim staršem izrekamo naše iskreno sožalje.

Sestanek odbora za center jedrske fizike

Na univerzi se je sestal mestni odbor za uresničenje centra teoretske fizike jedrske agencije na Dunaju. Proučili so nekatera vprašanja upravnega značaja v zvezi z bližnjim sestankom vodstva agencije na Dunaju, ki se bo moralo izreči o izbiri začasnega in dokončnega sedeža novega zavoda ter o pogodbi, ki jo bo agencija sklenila z italijansko vlado.

Stavka čistilcev ladij

Včeraj so se na sedežu Združenja malih in srednjih industrijcev razbila pogajanja za sklenitev nove delovne pogodbe za delavce, ki čistijo in pleskajo ladje. Gre za kakih 200 delavcev, ki delajo v raznih malih podjetjih. Zaradi nepopustljivosti delodajalcev ni preostalo delavcem drugega, kot da so napovedali stavko. Pričela se bo ob 14. uri in nadaljevala do jutri zjutraj. Ob 15.30 uri pa se bodo delavci zbrali na enotni skupščini v sobi št. 40 Delavske zbornice v Ul. Duca D'Aosta 12.

Huda nesreča Tržačana pri Vidmu

V videmsko bolnišnico so sprejeli 38-letnega zobnega tehnika Francesca Claudia iz Trsta, ki se bo moral zdraviti tri mesece zaradi zloma stegnenice in ran na obrazu. Ranil se je pri avtomobilski nesreči na Drevoredu Palmanova. Ko se je peljal proti Vidmu, je izgubil oblast nad vozilom ter treščil z njim v obcestno platano. Pri tem se je avto popolnoma razbil in Tržačana so potegnili izpod razbitin.

ZAOSTRITEV SINDIKALNE BORBE

Danes se prične tridnevna stavka vseh delavcev gradbene stroke

Ob 10. uri bo enotna skupščina v prostorih Nove delavske zbornice

Danes se prične 72-urna stavka gradbenih delavcev. To je letos že četrta stavka. Najprej so gradbinci stavkali dvakrat po en dan, čemur so sledila pogajanja med sindikati in delodajalci, ki pa so se razbila, tako da so bili sindikati ponovno prisiljeni napovedati stavko. Prejšnji teden je bila dvodnevna stavka, sedaj pa so delavci stavko še zaostrili, da bi prisilili delodajalce k popuščanju. Delavci pa se ves ta čas tudi vzdržujejo nadurnega dela.

Delavci zahtevajo sklenitev nove delovne pogodbe ter postavljajo pri tem nekaj osnovnih zahtev, ki pa jih delodajalci zavračajo, ker hočejo ugoditi le nekaterim postranskim zahtevam. Predvsem zahtevajo minimalno zagotovljeno letno mezdo, pravico do razčlenjenih krajevnih pogajanj, pravico do pogajanj za sklenitev sporazumov o akordih, revizijo kvalifikacij, tako da bodo ustrezale delu, ki ga delavci dejansko opravljajo, ter izboljšanje delovanja gradbenih blagajn. V te blagajne vplačujejo delodajalci del mezde, ki jo nato delavci dobe dvakrat na leto julija in decembra. Kot pa smo že pisali, ne opravljajo niti vsi delodajalci te dolžnosti. Sindikati pa želijo razširiti delovanje te blagajne, tako da bi dajala delavcem tudi pomoč ob nezgodah na delu ter jim s tem dopolnila hranarino, ki jim jo izplačuje zavod za zavarovanje proti nezgodam.

Gradbeni delavci se bodo danes ob 10. uri sestali na enotni skupščini na sedežu Nove delavske zbornice v Ul. Pondares št. 8, kjer jim bosta tajnika obeh sindikatov obrazložila potek spora. V četrtek ob 10. uri pa bo na Trgu Garibaldi zborovanje gradbenih delavcev, na katerem bosta govorila tajnika obeh delavskih zbornic Burlo in dr. Novelli ter tajnika obeh sindikatov gradbenih delavcev Criscenti in Del Conte. Takšna zborovanja so po vsej državi.

Smrtne posledice padca z okna

Ko se je v soboto okrog polnoči 58-letni Giuseppe Stock iz Ul. Italo Svevo 15 vračal domov, je kdo ve zakaj namesto skozi vrata hotel stopiti v sobo skozi okno spalnice v pritličju. Dosegel je že ploščad na oknu, ko pa je hotel skočiti v sobo je nenadoma zgubil ravnotežje in padel nazaj na pločnik, pri čemer si je povzročil resne rane. Nesrečnežu so kmalu priskočili na pomoč bolničarji Rdečega križa, ki so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli s prognozo okrevanja v dveh mesecih na ortopedski oddelek zaradi verjetnega zloma desnega komolca, desne stegnenice in raznih poškodb na levem komolcu.

Žal pa se je Stockovo stanje v bolnišnici naglo poslabšalo in nekaj po 4. uri je izdihnil. Truplo so pripeljali v mrtvašnico glavne bolnišnice, kjer je na razpolago sodnim oblastem. O žalostnem dogodku vodijo preiskavo karabinerji iz Skednja.

Trčenje avtomobilov

Včeraj ob 15.15 so pripeljali z avtom Rdečega križa v bolnišnico 25-letno Caterino Purpi por. Sassi iz Predappia, njenega sinčka Giovannija in 57-letno gospodinjo Anny Tait por. Smith iz Hamiltona na Škotskem. Vsem trem so nudili prvo pomoč na sprejemnem oddelku ter so jih nato odslovili. Caterina Purpi se bo morala zdraviti 9 dni, ker se je nekoliko potolkla po levem stegnu; njen sin si je opraskal levi mezinec, Škotinja pa si je odfgnila nogo.

Vsi trije so jo kar dobro izkupili, če pomislimo, da sta vozila, v katerih so se peljali, močno poškodovani. Caterina Purpi in njen sinček sta se namreč vozila v avtu fiat 600, ki je prihajal iz Milj in ki ga je šofiral 25-letni Benito Sassi, mož Purpijeve; Anny Tait pa v avtu 57-letnega Andrewa Downisa iz Edimburga, ki je vozil proti Miljam. Avtomobila sta trčila v Zavljah, pri čemer sta ostala oba vozača neposkodovana.

* *V Turinu je umrl prof. Luigi De Litala*, prvi častni predsednik kasacijskega sodišča. Pokojni prof. Luigi De Litala je bil dobro znan tudi v Trstu, kjer je bil leta 1951 prvi predsednik prizivnega sodišča.

V dvorani Ljudskega doma v Križu je bila v nedeljo zvečer ponovitev «Prvega festivala slovenske popevke na Tržaškem». Pred številnimi domačini so nastopili orkester «Miramar» in pa solisti, ki so želi za svoja izvajanja obilo aplavzov. Najbolj so seveda vžgale popevke, ki so že na prvi izvedbi v Avditoriju doživele največji uspeh

POPRAVNI ZRELOSTNI IZPITI NA SLOV. ŠOLAH

Jurčič, Gradnik, Gregorčič teme za nalogo iz slovenščine

Na učiteljišču je bila na razpolago še tema o funkciji otroških vrtcev, na trgovski akademiji pa temi o evropski gospodarski krizi ter o rudninah, ki dajejo pečat novejši dobi

Na vseh slovenskih višjih srednjih šolah v Trstu so se včeraj nadaljevali popravni zrelostni izpiti v jesenskem roku s pisanjem nalog iz slovenščine. Danes bodo študentje pisali popravne naloge iz latinščine.

V naslednjem objavljamo teme za slovensko pismeno nalogo na učiteljišču in na trgovski akademiji, jutri pa bomo objavili še teme nalog, ki so jih pisali na klasičnem in znanstvenem liceju. Tudi pri slovenskih nalogah so maturanti lahko izbirali med tremi temami.

Teme nalog na učiteljišču

I. *Jurčič je zgradil z Levstikovo pomočjo stavbo slovenskega pripovednega slovstva. Iz globin resničnega ljudskega življenja je ustvaril prve umetnostne like v slovenski leposlovni prozi.*

II

Japonski umetni ognji

Na tisoče in desettisoče Tržačanov je v nedeljo napolnilo obrežno sprehajališče nasproti Trga Unità. Na programu je bila dvojna prireditev japonskih mojstrov umetnih ognjev, ki so zaključili tovrstne letošnje manifestacije v organizaciji Avtonomne turistične in letoviščarske ustanove. Radovednost množice je bila v celoti poplačana tako pri opoldanski, kot še bolj pri večerni predstavi. Japonski gostje so potrdili sloves, ki ga uživajo, saj so s svojo umetnijo res znali pričarati ne samo čudovite figure temveč predvsem navdušili mlajše gledalce z raznimi figurami, ki so se s padali spuščale proti morski gladini, z igro dimov in barvnih trakov. Zvečer pa je prevladovala igra barvnih učinkov pa tudi igra barvne figuralnosti, ki je presegla vsa pričakovanja, čeprav je treba priznati, da so tudi prej nastopajoče italijanske tvrdke umetnih ognjev na tem področju pokazale mnogo res lepega in učinkovitega.

Goriško-beneški dnevnik

MEDNARODNI SESTANEK V POKRAJINSKI DVORANI V GORICI

Zastopniki Italije, Jugoslavije in Avstrije proučili skupna vprašanja, ki zadevajo lovce

Dr. Benigar iz Slovenije je poročal o učinkoviti akciji proti pojavu bruceloze med divjimi zajci - Dr. Muratti iz Trsta je poudaril prisrčne stike s slovenskimi lovci

Sedmi mednarodni shod lovcev obmejnih področij Italije, Jugoslavije in Avstrije se je vršil v soboto v Gradežu, v nedeljo dopoldne pa v pokrajinski sejni dvorani v Gorici. Udeležili so se ga za Jugoslavijo dr. Benigar, Kelih ter Bradascia, za goriško pokrajino predsednik odv. Luzzato, tajnik Delchin, svetovalci Prinčič iz Krmina, dr. Nibrandt, dr. Fonzari, Visintin, Brumat in Botegaro. Iz Trbiža je bil prisoten dr. Amati, iz Trsta pokrajinski predsednik za lov dr. Muratti, nalje dr. Leghissa, Jensen in drugi.

Po pozdravnih govorih pokrajinskega lovskega predsednika odv. Luzzatta in delegata CONI cav. Lina Breganta, so izvolili za delovnega predsednika odv. Gioffreja, zastopnika vsedržavne in deželne zveze.

Prvi je spregovoril zastopnik Koroške dr. Zernatto, ki je naglasil, da se divjačina v njihovih krajih dobro razvija. Naštel je tudi ukrepe, ki so jih sprejeli, da bi živali ne trpele pomanjkanja hrane.

Zastopnik Jugoslavije dr. Benigar je dejal, da je jugoslovanski jelen med najbolj kvotiranimi v Evropi. Doseže tudi do 224 točk. Srnjaki dosežejo 164 točk. V Jugoslaviji ustanavljajo posebna lovišča. V Sloveniji bodo imeli tri takšna lovišča, in sicer okoli Snežnika, Kočevja in v Karavankah. Lov na jerebice so v Jugoslaviji prepovedali, ker se je število te živali močno zmanjšalo. Vzroki tega pojava pa niso znani. Normalen pa je prirastek fazanov in divjih zajcev.

Dr. Benigar je nadalje poročal tudi o brucelozi, ki so jo najprej opazili lovci na Koprskem. Bruceloza je spolna bolezen, ki se pojavlja med kunci. Brž ko so jo ugotovili, so postrelili in polovili vse bolne zajce na obmejnem področju ter spustili v rezervate zdrave kunce, ki so jih nalovili v Vojvodini. Zamenjavo ambienta so živali izvrstno prestale. Na takšen način so obvarovali pred boleznijo tudi zajce na sosednjih italijanskih področjih.

Tržaški predstavnik dr. Muratti je poudaril tradicionalno prijateljstvo, ki povezuje tržaške lovce s svojimi prijatelji v Sloveniji. Posebno z lovci iz Ljubljane vzdržujejo tesne stike. Dr. Muratti se je zahvalil dr. Benigarju in dr. Variščku za prijetna srečanja v slovenski prestolnici, kjer so tržaški lovci stalni gostje. Navedel je nekaj številk o lanskih ulovih. Podrli so 10 srnjakov, 1136 zajcev, 411 fazanov, 341 jerebic, 568 golobov in še nekaj drugih živali, skupno 2491 kosov.

Dr. Cappalozza, zastopnik videmske pokrajine, je dejal, da lansko leto v njihovih loviščih niso dovolili lova na jelene, podrli pa so 126 gamsov, 276 srnjakov, 4991 jerebic itd.

Odv. Luzzatto je prikazal razmere na Goriškem, kjer se število jerebic neprestano manjša, medtem ko število zajcev in fazanov narašča. Pred zaključkom so podelili zastopnikom nekaj daril, CONI pa je daroval petim delegatom srebrne medalje.

SMRTNA NESREČA BLIZU FARRE

Karambol dveh avtomobilov sredi državne ceste

Učitelj Ferman iz Gradiške podlegel dobljenim poškodbam - Njegova žena in sin ter zdravnik D'Amore se hudo ranjeni zdravijo v goriški bolnišnici

Naraščajoči avtomobilski promet, ki dosega ob nedeljah in praznikih vrhunec, zahteva vedno več žrtev, ki so često tudi ob življenje. Tako je prišlo v nedeljo okrog 12.30 do trčenja dveh avtomobilov na državni cesti pri Farri, v katerem je bil mrtev 51-letni učitelj Mario Ferman iz Gradiške, Drevored Trieste 75, trije drugi potniki pa so bili huje ali laže ranjeni.

Ob tisti uri se je peljal s svojim avtom v smeri iz Gorice proti Farri goriški zdravnik 30-letni dr. Franco D'Amore, ki službuje v civilni bolnišnici v Gorici. Od Farre sem pa je prihajal s svojo Fiat 600 že omenjeni Mario Ferman. Z njim sta bila v avtu še njegova žena 43-letna Aura Zimolo por. Ferman in sin 9-letni Paolo Ferman. Do trčenja je prišlo na sredini te državne ceste in niso še ugotovili vzrokov, kako je prišlo do nesreče, ker ni bilo drugih prič pri njej.

Obe vozili sta treščili skupaj s tako silo, da je škoda na njih, zlasti pri Fiat 600, nepopravljiva in je samo še za v staro železo. Pri trčenju je bil najhuje ranjen Mario Ferman, ki so mu zdravniki v goriški civilni bolnišnici, kamor so drugi mimo vozeči avtomobilisti takoj odpeljali vse ponesrečence, ugotovili zlom leve stegnenice, zlom desnega kolena, več zlomljenih reber in pretres možganov, in je 2 uri po prihodu v bolnišnico podlegel poškodbam. Njegova žena Aura ima rano na bradi in zlomljena rebra ter bo morala ostati v bolnišnici 30 dni, sin Paolo si je zlomil levo stegnenico in dobil pretres možganov in bo ostal v bolnišnici 40 dni.

Hude poškodbe pa je dobil tudi dr. D'Amore, ki je šofiral giulietto: v bolnišnici so mu ugotovili pretres možganov, zlom četrtega in petega vretenca v križu ter številne druge poškodbe, zaradi katerih bo moral ostati na zdravljenju kakih 60 dni.

Na kraj nesreče je prišla cestna policija, ki je napravila zapisnik in poskrbela za odstranitev ostankov obeh avtomobilov.

Truplo ponesrečenega učitelja so odpeljali na dom v Gradiško, od koder bo danes ob 18. uri pogreb na tamkajšnje pokopališče.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

27 mesecev bo sedel zaradi nemoralnih dejanj

Samo delno uspel priziv na prvi razpravi novega zasedanja prizivnega sodišča

Po poletnih počitnicah so se včeraj ponovno začele razprave na prizivnem sodišču. Pod predsedstvom dr. Roattija, (tožilec dr. Marsi) je prizivno sodišče obravnavalo prvi priziv na seznamu sedanjega zasedanja, ki ga je vložil Carlo Marsich iz Ulice dell'Eremo 112. Omenjeni je bil že obsojen pod obtožbo, da si je prisvojil predmete, ki so bili pod zaplembo in zaradi goljufije. Kot je bilo razvidno iz obsodbe, ki jo je izreklo kazensko sodišče 28. decembra lanskega leta, je bil Marsich zapleten v neko nejasno zadevo z avtomobili. Kazensko sodišče je tedaj sklenilo, da se prva obtožba črta zaradi amnestije, glede druge obtožbe pa ga je obsodilo na eno leto in tri mesece zapora ter 48 tisoč lir globe, ki pa mu je bila odpuščena.

Prizivno sodišče je obtoženca oprotilo obtožbe goljufije zaradi pomanjkanja dokazov, glede drugih obtožb pa je potrdilo razsodbo kazenskega sodišča.

* * *

Pred kazenskim sodiščem se je moral včeraj zagovarjati 26-letni Ferruccio Semitz iz Arce v pokrajini Trident, sedaj stanujoč v Trstu, Ul Flavia 8, obtožen nemoralnih dejanj na škodo neke 4-letne deklice. Sodišče ga je obsodilo na dve leti in tri mesece zapora.

Dogodek, ki je spravil malopridneža v zapor, se je pripetil 28. avgusta letos. Semitz, ki je bil v službi v neki trgovini z gospodinjskimi stroji, je raznašal okrog po hišah jeklenke zemeljskega plina. Tako se je ustavil tudi v Ul. Castaldi, kjer je odnesel jeklenko neki družini. Na cesti, kjer je pustil svoj lahki tovornik, je napadel deklico, ki se je iz radovednosti približala vozilu. Na razpravi je obtoženec zanikal vsako krivdo, kar pa mu ni pomagalo.

(Predsednik dr. Boschini, javni tožilec dr. Visalli, obramba odv. F. Amodeo).

Isto sodišče je včeraj obsodilo po naglem postopku Guerrina Secolija iz Štramarja pri Miljah, ki se je specializiral v kraji v kopališčih. Sodišče mu je prisodilo 11 mesecev zapora in 45.000 lir globe, hkrati pa mu je črtalo pomilostitev, ki mu je bila priznana 17. oktobra lani po obsodbi na pet mesecev in 10 dni zapora zaradi nekaterih drugih kaznivih dejanj.

Na razpravi je obtoženec smeje priznal vse tatvine, ki so mu jih očitali in dejali, da je kradel zato, da si je pridobil denar, da se je šel potem zabavat. Njegovo delovno področje so bila kopališča pri Miljah, kjer je okradel okrog 20 oseb. Izkupiček tega nepoštenega delovanja Secolija pa je bil dokaj pičel, saj ni presegel vsega skupaj 20.000 lir vrednosti. Sedaj bo mladenič za rešetkami premišljeval o svojih nepoštenih dejanjih.

Kazensko sodišče je včeraj obravnavalo tudi primer brezposelnega delavca 61-letnega Domenica Coccole iz Barlette, sedaj stanujočega v Trstu, Ul. Bergamasco 9. Coccola je prišel pred sodnike naravnost iz Koronea, kjer je bil pripr v pričakovanju sodne razprave. Obtožnica ga je dolžila, da je žalil javnega funkcionarja. Sodišče ga je spoznalo za krivega in ga obsodilo na šest mesecev zapora.

Dogodki, ki so privedli obtoženca pred sodnike, so se odigrali v popoldanskih urah 13. avgusta letos. Coccola je brez vsakega vzroka nenadoma začel vpiti in žaliti karabinjerja Giuseppa Parisija, ki je šel tedaj mimo. Tudi na razpravi obtoženec ni znal pojasniti, zakaj je pravzaprav žalil karabinjerja, ki ga ni niti nagovoril in je šel po svojih opravkih.

Vdor v trgovino skozi razbito šipo

V noči od nedelje na ponedeljek so neznani zlikovci razbili šipo na vhodni strani trgovine «Discoteca Triestina» v galeriji Rossoni. V lokalu so se najprej lotili dnevne blagajne, v kateri pa so našli samo 1500 lir. Nato so se lotili gramofonskih plošč, vendar ni znano koliko so jih odnesli.

Vlom je okrog treh zjutraj opazil nočni čuvaj, ki je takoj poklical policijo, ki je takoj začela preiskavo, vendar pa o tatovih ni bilo več sledu.

Prejšnjo noč pa so drzni tatovi vdrli v bar Manfredonia v Ul. Udine 17 in odnesli nad 200.000 lir. Zlikovci so najprej prišli na dvorišče na katero gleda okno barskega skladišča. Prežagali so debele železne drogove ter skozi okno prišli v lokal. Tu so najprej razbili avtomatično napravo za lovljenje cigaret in pobrali iz nje 100.000 lir v kovancih. V lokalu so našli še torbico s 70.000 lirami, v neki omari pa še 30.000. Preden so zapustili lokal so izpraznili še dnevno blagajno, v kateri so našli 14.000 lir.

Tatvino je odkrila v jutranjih urah lastnica Vittoria Manfredonia, iz Campi Elisi 48 in je seveda takoj poklicala policijo.

Neznani prijatelji tuje lastnine pa so vdrli tudi v stanovanje Zore Gruden por. Semolio v Sesljanu štev. 11. Ko se je gospodinja za kratek čas odstranila iz stanovanja in pustila vhodna vrata samo priprta, so neznanci prišli neovirano v stanovanje in odnesli zapestno uro.

Otročiček podlegel hudim opeklinam

Včeraj zjutraj je na dermatološkem oddelku tržaške bolnišnice umrl 2-letni Alberto d'Alessio zaradi opeklin, ki si jih je povzročil prejšnjo nedeljo okrog poldne v domači kuhinji. Ko je mati Egle Moratto por. D'Alessio iz Ul. Vasari 4 pripravljala mizo za kosilo, se je otročiček približal plinskemu štedilniku in nehote prevrnil lonec vrele vode.

Prestrašena mati je otroka takoj zavila v rjuho in odhitela z njim v bolnišnico, kjer pa so takoj ugotovili, da je otrokovo stanje zelo resno in so ga sprejeli na dermatološki oddelek s pridržano prognozo. Kljub vsej negi in naporom zdravnikov, da bi otroku rešili življenje, je malček včeraj ob 6 zjutraj izdihnil.

Ko je 21-letna delavka Loredana Reja iz Ul. Arrigo Boito 4 hotela v laboratoriju podjetja «Plastilite» v Žavljah premakniti kristal, se ji je ta zdrobil v rokah, pri čemer si je delavka povzročila rano na levem zapestju. V bolnišnico so jo prepeljali s privatnim avtomobilom.

Z lambreto v jarek

Ob 16.30 so pripeljali v bolnišnico z reševalnim avtom RK 24-letnega trgovskega pomočnika Eligia Sossija iz Ul. Scoglio 189 in težaka Giuseppa Dominiseja iz Ulice Prato 8. Sossija so pridržali na ortopedskem oddelku, kjer se bo moral zdraviti od 30 do 60 dni, ker si je zlomil stegnenico ter si prizadejal lažje poškodbe po drugih delih telesa. Dominiseju pa so nudili prvo pomoč na sprejemnem oddelku in se bo moral zdraviti 6 dni zaradi prask po komolcu in stegnu. Izjavila sta, da sta se malo prej peljala po klancu pri Orehu z lambreto, ki jo je vozil Dominise. Nenadoma je zagledal sredi ceste neki količ, ki je zapiral pot, ter se mu hotel izogniti. Pri tem je izgubil oblast nad vozilom

Včeraj zjutraj je 19-letni trgovski vajenec Mario Favento iz begunskega taborišča na Padričah odpiral rolo trgovine s prehrambenimi artikli Zennaro na Trgu Venezia 4. Ko je Favento dvignil rolo že precej visoko, mu je težko železno zastiralo nenadoma padlo na glavo in mu povzročilo široko rano nad desno obrvjo. Faventa so pridržali v bolnišnici na opazovanju.

POOSTRENA STAVKOVNA BORBA V TRŽIŠKIH LADJEDELNICAH

Z uspešno stavko onemogočena splavitev ladje «Poseidon»

Stavke v drugih oddelkih bodo trajale do petka - Sestanek vodstva treh sindikatov kovinarjev - Brzojavka župana v Rim in posredovanja levičarskih strank

Ker je vodstvo ladjedelnice CRDA v Tržiču pozvalo delavce, naj bodo za včeraj pripravljeni za splavitev ladje «Poseidon», je bila že zjutraj proglašena splošna stavka delavcev v ladjedelnici, ki je v celoti uspela. Delavci raznih oddelkov so stopili v stavko zjutraj ob 8. uri, tisti, ki so zaposleni pri splavitvi, pa ob 8.30. Stavka je trajala ves dan in se je zaključila ob 24. uri. Udeležilo se je je skoraj vse delavstvo.

Medtem se nadaljuje tudi stavka po drugih oddelkih, in sicer po zadnji dve uri za vsako izmeno, da bi podprli zahtevo po preklicu premestitve 330 delavcev iz Tržiča v Trst. Te stavke bodo trajale vsak dan do petka, ko je zadnji rok za odgovor ministra Boja v tej zadevi, in jo bodo za ta dan prekinili.

Med včerajšnjo stavko so prihajale skupine delavcev pred vodstvo CRDA v Tržiču in nosile transparente z zahtevami stavkajočih delavcev. V ostalem pa ni prišlo do nobenega incidenta.

Včeraj ob 16. uri so se sestali tudi vodstva vseh treh tržiških sindikatov kovinarjev. Sklenili so, da bodo delavce, ki delajo v ladjedelnici v izmenah, smatrali za stavkajoče, če jim bo ravnateljstvo ukazalo, naj splavijo ladjo «Poseidon». V tem smislu so izdali tudi poročilo.

Tržiški župan Romani je poslal včeraj ministru za državne udeležbe Boju in predsedniku IRI Petrilliju brzojavki, v katerih jima priporoča, naj bi naglo rešili zadevo 330 delavcev, ki so jih premestili v Trst. Tudi vodstva levičarskih strank iz Trsta so naročila svojim parlamentarcem, naj posredujejo v Rimu v tej zadevi. Župan je tudi sprejel poslanca PSI Fortuno, ki ga je spremljal pokrajinski tajnik stranke Semola. Županu sta predočila položaj premeščenih delavcev.

Vpisovanje v slovenske šole

Vpisovanje otrok v slovenske osnovne šole na Goriškem se začne danes 17. t. m. in bo trajalo do 27. t. m.

Do 25. t. m. se nadaljuje tudi vpisovanje v srednje šole.

Starši vpišite pravočasno svoje otroke in vpišite jih v slovensko šolo, kamor edino spadajo in kjer bodo imeli od pouka v materinščini največjo korist in jamstvo, da postanejo značajni in vredni člani človeške družbe.

Pri delu na železnici se je ponesrečil

Včeraj nekaj pred poldnem je prišel po pomoč v goriško bolnišnico 43-letni Giovanni Braidot iz Gorice, Ul. Madonnina 25, ki se je ponesrečil pri delu na železnici, kjer je zaposlen. Pri pregledu so mu ugotovili rano na desnem očesu ter so ga pridržali za 10 dni na zdravljenju.

Nezgoda priletne ženice na Travniku

V goriško bolnišnico so morali odpeljati 78-letno Alojzijo Krašna, iz Gorice, na Travniku 58, ki je dobila poškodbe pri padcu v svojem stanovanju. Pri pregledu so ji ugotovili zlom več reber ter so jo pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 25 dneh, če ne bo kakšnih komplikacij.

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

V VRTOJBI IN VOLČJI DRAGI PRI ŠEMPETRU

Trije smrtni primeri zaradi uživanja strupenih gob

Več jih je v življenjski nevarnosti v bolnici - Povzročitelj zastrupitve je strupeni kukmak

Te dni so umrle v okolici Št. Petra tri osebe, ki so zaužile strupene gobe. Več se jih zdravi v bolnišnici, kjer se še borijo s smrtjo.

Včeraj zvečer so pokopali 45-letno Rozo Nemec s partizanskim imenom Snežna, znano partizansko borko, in njenega svaka 45-letnega Mirka Kebra iz Bukovice, ki je gobe nabral in jih prinesel v Nemčevo hišo.

Včeraj pa je umrla 65-letna Jožefa Beltram iz kraja Nomovo pri Volčji dragi. V vipavski bolnišnici so še trije njeni vnučki v starosti 1, 6 in 8 let z materjo, ki so prav tako v življenjski nevarnosti.

Iz Nemčeve družine v Vrtojbi so v bolnišnici v Vipavi mati Karolina Nemec, Rozin brat Severin Nemec z ženo in enim otrokom. Vsi so jedli gobe, ki jih je Keber prinesel iz Bukovice. Nekateri izmed njih so v zelo resni življenjski nevarnosti.

Govori se, da se zaradi istega vzroka v vipavski bolnišnici zdravi več ljudi iz Primorske, med katerimi je baje tudi neka inozemska družina.

Vse te osebe so zaužile najbolj strupeno gobo, ki raste v naših krajih. Imenuje se zelenkasti strupeni kukmak (amanita foloides), ki se v zarodku v ničemer ne razlikuje od pristnega kukmaka (psalliota campestris) imenovanega tudi pečenka ali šampion. Goba raste na obronkih gozdov ter v zamočvirjenih krajih. Je svetle, skoraj bele barve, ima dolgo suho stebelce in pokrivalo dežnikaste oblike.

6 do 8 ur po zaužitju strupenjače nastopijo krči z bruhanjem krvavega sluza. Bolečine v trebuhu spremlja žeja. Po kratkem obdobju izboljšanja se bolniku stanje močno poslabša. Krči se okrepijo, sledi koma, poblaznitev ter pojav zlatenice kot posledica razkrajanja krvi. Štiri do osem ur kasneje bolnik umre. Smrt je skoraj neizbežna. Doleti 90 odstotkov bolnikov zastrupljenih z kukmanom, kjer medicinska znanost še ni iznašla protistrupa. Bolnikom pomaga hitro bruhanje, uživanje predpisanih doz črnega oglja iz bele gline, v bolnišnici pa ga zdravijo z infuzijo in transfuzijo. Preživeli imajo vse življenje hudo pokvarjena jetra.

Smrtni primeri zaradi uživanja strupenjače kakor tudi številni primeri zastrupitev, ki smo jih pred dnevi zabeležili v Beneški Sloveniji, naj služijo kot resen opomin vsem nabiralcem in uživalcem gob, kakor tudi nadzornim organom na zelenjadnih trgih. Vedeti morajo, da se gobe kakor ribe začno po dveh urah razkrajati in da jih je treba zaradi tega jesti sveže.

Tržaška skuterista treščila v avto v Tržiču

V nedeljo okrog 13. ure sta morala po pomoč v civilno bolnišnico v Tržiču dva mlada tržaška skuterista, ker je malo prej prišlo do trčenja med njunim vozilom in nekim avtomobilom, pri katerem sta bila oba laže ranjena.

Na križišču državne ceste z Ulico Portorosega, ko sta se peljala v smeri proti Trstu, sta zadela s svojim skuterjem v neki avto, ki je prihajal iz stranske ulice ter sta ga opazila, ko je bilo že prepozno. Šofer avtomobila je pri trčenju ostal nepoškodovan. Ne pa tako oba skuterista. 24-letni Livio Maticchio, iz Trsta, Spodnja Magdalena 2200, je dobil udarec na levi roki in na desnem ramenu. Šofer 25-letni Giovanni Cupin iz Doline pri Trstu št. 18, pa je dobil samo udarec na zgornjo ustnico. Obema je zdravnik nudil prvo pomoč ter bosta okrevala v nekaj dneh.

SMRTNA NESREČA RUDARJA V RABLJU

V rudniškem silosu padel 80 m globoko

Nesrečnež je bil zaposlen pri rudniških vagončkih Zapušča pet nedorastlih otrok - V teku je preiskava

Rudnik v Rablju je včeraj okrog 17. ure zahteval smrtno žrtev. Pri delu se je smrtno ponesrečil 41-letni rudar Augusto Del Negro po rodu iz Humina. Del Negro je namreč delal v trinajstem rovu glavnega jaška. Z elektičnim vlakom, ki ga je upravljal njegov delovni tovariš Graziano Bragagnin, je Del Negro spremljal vagončke v poseben silos kamor spravljajo izkopano rudo. Na robu rova pa mu je nerodno spodrsnilo. Del Negro se je skušal oprijeti ograje vendarle mu to ni uspelo in je strmoglavil 80 metrov v globino silosa dva rova niže. Braganin, ki je spredaj upravljal električni vlak, se niti ni zavedel nesreče ker ni slišal ničesar. Šele nekaj trenutkov pozneje se je zavedel, da Del Negra ni več. Takoj je obvestil ostale rudarje, ki so potem Del Negra našli v višini 11. rova, toda zanj ni bilo več pomoči. Bil je na mestu mrtev.

Na kraj nesreče so prispeli karabinjerji, sodni zdravnik in vodstvo rudnika, ki so uvedli preiskavo, da bi ugotovili vzroke strašne nesreče. Truplo nesrečnega Del Negra so pustili v rudniku dokler se ne zaključi preiskava.

Del Negro je živel v kraju Mrzla voda (Rio freddo) nekaj kilometrov od Rablja in je stanoval v tamkajšnji osnovni šoli z ženo in petimi nedoraslimi otroki. Njegova žena pričakuje v kratkem še enega otroka.

Smrtna nesreča v rabeljskem rudniku je globoko odjeknila med rudarji in prebivalci. V Rablju so ljudje še pozno v noč stali ob cesti in žalostno opazovali ali se bo zavrtelo kolesje dvigala glavnega jaška. Del Negra so vsi poznali kot pridnega in vestnega delavca. V rudniku je delal še prej, potem je opustil to nevarno delo in poiskal službo v tovarni verig v Fužinah. 5. avgusta pa se je vrnil v Rabelj, kjer se je ponovno zaposlil v rudniku.

To je prva smrtna nesreča odkar je letošnjega 1. julija rudnik prevzela nova uprava. Zelo verjetno bo pogreb nesrečnega Del Negra v sredo 18. t. m. Rudarji se bodo ta dan v znak žalovanja vzdržali dela.

Kjer se prepirata dva tretji.... škodo ima

V nedeljo zgodaj zjutraj, bila je komaj tri ura, sta prišla po pomoč v civilno bolnišnico v Gorici 67-letni Luigi Vecchiet in 63-letni Giusto Gorjan, oba iz Gorice, Ul. Baiamonti 10. Prvemu so zdravniki ugotovili rano na levem podlahtu ter udarec na prsnem košu ter se bo moral zdraviti 9 dni, drugi pa je imel samo rano na kazalcu desne roke ter bo ozdravel v treh dneh.

Moža sta izjavila, da sta dobila navedene poškodbe ko sta hotela posredovati v prepiru med dvema stanovanjskima sosedoma, pri katerem je bil vsak v drugem taboru. Sicer pa o vsej zadevi nista hotela dati večjih podrobnosti, vendar ni izključeno, da bo stvar prišla še pred sodnika.

Juventina in Podgora zmagali v prijateljskih tekmah

V pričakovanju, da se začne redno tekmovanje tudi v drugi skupini pokrajinskih diletantov, sta ekipi Juventina iz Štandreža in Podgora odigrali v nedeljo dve prijateljski tekmi.

Prva je nastopila na igrišču Baiamonti v Gorici proti ekipi Audax in zmagala z rezultatom 2:0, druga pa v Farri proti Torriani in tudi zmagala z rezultatom 4:2. Omenimo naj, da so igrali v ekipi Juventine skoro sami najmlajši in so se dobro izkazali. Med njimi je bil le eden starejših, ki pa se bo moral malo «olajšati» da bo v hitrosti bolj kos mlajšim igralcem.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

JUGOSLOVAN ŽRTEV DVEH NAPADALCEV

Odpeljala sta ga na polje in mu odvzela ves denar

Še prej sta v gostilni ukradla uro-budilko Policija je napadalca prijavila sodišču

Goriška policija je včeraj prijavila sodišču 41-letnega Luigija Massaria, delavca iz Gorice, Ulica Piave 9, in 25-letnega delavca Narcisa Massaria iz Gorice, Drevored 20. septembra 14, pod obtožbo, da sta s silo vzela denar jugoslovanskemu državljanu Ivanu Švaglju iz Zagreba, ki je na obisku v Gorici ter stanuje pri Brunu Marotu v Ul. Vittorio Veneto 67.

Ko se je Švagelj mudil v gostilni pri pevmskem mostu v Ul. Torrione št. 1, ki jo vodi Cvetka Murovič iz Pevme št. 24, sta mu Massaria ponudila, da ga popeljeta do Ul. Vittorio Veneto s svojim motociklom. Švagelj je ponudbo sprejel, toda namesto na stanovanje, sta ga odpeljala na stranpot pri Ul. Terza armata ter z grožnjami izsilila od njega ves denar, ki ga je imel, približno 8 tisoč lir. Še pred odhodom iz gostilne sta odnesla gostilničarki budilko, ki je bila na omari v sobi poleg točilnice, in bosta morala odgovarjati tudi za to dejanje.

Pri trgatvi v Štandrežu si je zlomil ključnico

Včeraj popoldne ob 15. uri je prišel po pomoč v goriško civilno bolnišnico 51-letni Silvester Hoban iz Standreža, Ul. Ticino št. 2, ki se je ponesrečil pri trganju grozdja. Zdravniki so ugotovili, da si je zlomil levo ključnico ter so ga pridržali za 10 dni na zdravljenju.

Okrog poldne pa so pripeljali v bolnišnico 6-letno Claudio Nucci iz Standreža, Ul. sv. Mihaela 211, ki je pri cestni nezgodi v isti ulici dobila udarec na lobanjo ter manjšo rano na desni nogi. Nudili so ji prvo pomoč

V ORGANIZACIJI POŽRTVOVALNIH MLADINCEV S KRASA

Lep praznik komunističnega tiska v soboto in nedeljo na Poljanah

Govor pokrajinskega tajnika FGCI Bruna Aizza . Izvolitev zvezdice in družic

Praznik komunističnega tiska, ki so ga priredili v soboto in nedeljo zvečer na Poljanah požrtvovalni mladi komunisti s Krasa, je popolnoma uspel. Oba večera se je zbralo na prijetnem zabavišču lepo število Kraševcev, ki so se prijetno imeli ob zvokih štiričlanskega zabavnega orkestra iz Ronk.

V nedeljo popoldne je bilo tekmovanje v briškoli, v katerem se je pomerilo več desetin parov. Najboljša sta bila Felice Vidmalo in Bruno Boscarol iz Selc, ki sta zasedla prvo mesto.

V nedeljo zvečer so izvolili zvezdico plesa Nadjo Lavrenčič s Poljan, za družici pa Natuško Marušič, prav tako s Poljan, in pa Ano Gorjan z Dola.

Popoldne je bilo na prireditvenem prostoru zborovanje, na katerem je govoril pokrajinski tajnik Federacije komunistične mladine Bruno Aizza. Poudaril je vlogo mladih komunistov v borbi za socialne pravice delovnega ljudstva, v naših krajih pa borbo za narodne pravice slovenske manjšine.

Nad prireditvenim prostorom je plapolala rdeča zastava, razobešeni pa so bili tudi transparenti z naslovi komunističnih listov, ki se tiskajo v državi.

Mladina s Krasa, ki je priredila praznik komunističnega tiska na Poljanah. V njihovi družbi so tudi zvezdica plesa Nadja Lavrenčič in pa družici Natuška Marušič ter Ana Gorjan

Žena iz Doberdoba se je porezala s steklom

Med številnimi ponesrečenci, ki so iskali v nedeljo pomoči v bolnišnici v Trčiču, je bila tudi 31-letna Jolanda Gergolet por. Ferfolja iz Doberdoba, Ul. Boneti 8. Žena se je namreč porezala s kosom stekla na levi nogi. Zdravnik ji je napravil tri šive in ji nudil drugo pomoč. Okrevala bo v nekaj dneh.

Kino

VERDI. 17.00: «L'ape regina», Marina Vlady in Ugo Tognazzi. Italijanski film. Mladini pod 18. letom prepovedan.

CORSO. 17.00: «Omicidio di Green Hotel», G. Thomas in M. Redmond. Črnobeli ameriški film.

VITTORIA. 17.30: «Magnifica ossessione», R. Hudson in J. Wyman. Ameriški film v barvah

CENTRALE. 17.15: «La grande rivolta», M. Felix in J. Mistral. Ameriški film v barvah.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, Ul. Carducci št. 12, tel. 22-68.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 29,2 stopinje ob 14.30 in najnižjo 13,4 stopinje ob 5. uri. Povprečna vlaga 64 odstotna.

Kino na Opčinah

predvaja danes, dne 17. t. m. z začetkom ob 18. uri lep zabavni film:

RAPINA A NAVE ARMATA

(Rop z oboroženo ladjo)

Igrajo: ROBERT WAGNER in ERNE KOVAX

Oglejte si ga — nasmejali se boste!!

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 17. t. m. ob 19.30 uri Totalscope barvni film: maščevalnost, avanture itd.

TESEO CONTRO IL MINOTAURO

(Tesej proti minotauru)

Igrata: BOB MATHIAS in ROSANNA SCHIAFFINO

šport šport šport šport šport

ALIGA

IZIDI

Roma-*Bari	3-1
*Bologna-Genova	1-1
*Inter-Modena	2-1
*Juventus-Spal	3-1
*LR Vicenza-Torino	1-1
*Lazio-Fiorentina	1-1
Milan-*Mantova	4-1
*Sampdoria-Messina	3-1
*Atalanta-Catania	3-0

(odigrana v soboto)

Prihodnje tekme (22. sept. 1963)

Bari - Mantova; Fiorentina - Atalanta; Genoa - Catania; LR Vicenza - Inter; Milan - Messina; Modena - Juventus; Roma-Sampdoria; Spal - Lazio; Torino - Bologna.

LESTVICA

Milan	1	1	0	0	4	1	2
Roma	1	1	0	0	4	1	2
Atalanta	1	1	0	0	3	0	2
Juventus	1	1	0	0	3	1	2
Sampdoria	1	1	0	0	3	1	2
Inter	1	1	0	0	2	1	2
Fiorentina	1	0	1	0	1	1	1
Genoa	1	0	1	0	1	1	1
Torino	1	0	1	0	1	1	1
Bologna	1	0	1	0	1	1	1
Lazio	1	0	1	0	1	1	1
Vicenza	1	0	1	0	1	1	1
Modena	1	0	0	1	1	2	0
Messina	1	0	0	1	1	3	0
Spal	1	0	0	1	1	3	0
Catania	1	0	0	1	0	3	1
Bari	1	0	0	1	1	3	0
Mantova	1	0	0	1	1	4	0

BLIGA

IZIDI

Venezia-*Parma	2-1
Pro Patria-*Udinese	2-0
Cagliari-*Prato	2-1
*Alessandria-Catanzaro	1-1
*Foggia-Cosenza	1-0
Lecco-Triestina	2-0
*Palermo-Verona	2-0
*Potenza-Padova	1-1
*S. Monza-Napoli	1-1
*Varese-Brescia	4-0

Prihodnje tekme (22. sept. 1963)

Alessandria - Potenza; Brescia - S. Monza; Cagliari - Foggia; Catanzaro - Verona; Cosenza - Padova; Napoli - Prato; Palermo - Varese; Pro Patria - Lecco; Triestina - Parma; Venezia - Udinese.

LESTVICA

Pro Patria	1	1	0	0	2	0	2
Cagliari	1	1	0	0	2	1	2
Venezia	1	1	0	0	2	1	2
Varese	1	1	0	0	4	0	2
Lecco	1	1	0	0	2	0	2
Foggia	1	1	0	0	1	0	2
Alessandria	1	0	1	0	1	1	1
Catanzaro	1	0	1	0	1	1	1
Napoli	1	0	1	0	1	1	1
Padova	1	0	1	0	1	1	1
Potenza	1	0	1	0	1	1	1
S .Monza	1	0	1	0	1	1	1
Parma	1	0	0	1	1	2	0
Prato	1	0	0	1	1	2	0
Cosenza	1	0	0	1	0	1	0
Triestina	1	0	0	1	0	2	0
Udinese	1	0	0	1	0	2	0
Verona	1	0	0	1	0	2	0
Brescia	1	0	0	1	0	4	—7

V PRVEM PRVENSTVENEM ZAVRTLJAJU

Iz Lecca Triestina s porazom 2:0 (2:0)

Prvi gol, v 5' igre iz enajstmetrovke

STRELEC: v 5' iz enajstmetrovke in v 31' p.p. Bagatti.

LECCO: Annibale: Facca, Tettamanti; Sacchi, Pasinato, Duzioni; Bagatti, Galbiati, Innocente, Schiavo, Clerici.

TRIESTINA: Toros; Frigeri, Pez; Gobet, Creco II., Sadar; Mantovani, Ferrara, Orlando, Porro, Dalio.

SODNIK: Macchiori iz Padove.

GLEDALCI: 8000, KOTJE 8:4 za Lecco.

Enajstmetrovka in prvi gol dneva: tako se je v 5' prvega polčasa začelo za Triestino letošnje nogometno prvenstvo B lige. Zakaj enajstmetrovka? Enostavno: Sadar je v notranjosti kazenskega prostora (ni vedel, da je v njem) ustavil z roko čisto nedolžno žogo. Žvižg sodnika in usnje je končalo iz bele pike z Bagattijevim silovitim strelom v Torosovi mreži.

Res smola za Triestino, ki je morala k Leccu v nepopolni postavi. Toda nad smolo se lahko pritožujejo, in to popolnoma upravičeno, gostitelji, ki so prijetno in hitro zaigrali, prevladovali na igrišču in vnašali zmedo v že zmedene vrste tržaških predstavnikov. Ti so se sicer borili kot levi, pomanjkanje tehnike pa so hoteli nadoknaditi z dobro voljo in vztrajnostjo. Kljub temu so bile vrzeli prevelike in preveč je bila slaba forma nekaterih igralcev in odsotnost drugih. Posebno v obrambi, kjer je manjkal izkušen igralec. Prav zaradi tega sta oba gola padla po krivdi obrambe.

Akcija drugega gola se je rodila v 31', ko je Frigeri grobo ustavil Clericija. Kazenski strel in žoga je potovala od Duzionija — strelca — do prostega Innocentija. Ta jo je z glavo poslal proti Torosu, ki je pričakoval bombo. Namesto bočnega strela pa je bil medel predložek, ki bi razveselil vsakega skrajnega branilca. Torosa pa je to zmedlo in žoga, ki jo je imel že v rokah, se mu je izmuzrila. Bagatti, ki je v trenutku presodil položaj, si jo je prisvojil in jo poslal v mrežo 2:0.

To je bilo v prvem delu igre, ko so si gostitelj zapravili še celo vrsto ugodnih priložnosti. Tudi v nadaljevanju so jih imeli, vendar tokrat jim sreča ni bila niti najmanj mila in so se morali zadovoljiti z izkupičkom, ki so si ga nabrali v prvem polčasu.

Delno za to gre zasluga trenerju Montanariju, ki je za vsakega nevarnega nasprotnika določil ustreznega varuha. S tem je Montanari, ker je pač spoznal, da je nemogoče spraviti Lecco na kolena, ohranil poraz v častnih mejah.

* * *

Tudi Udinese je morala z igrišča poražena. To je še bolj pekoče, ker so Videmčani igrali na lastnih tleh. Imeli pa so dvojno smolo: prvič so morali nastopiti brez štirih titularcev (trije diskvalificirani, eden poškodovan), drugič pa so imeli v gosteh Pro Patrio, ki bo letos igrala precejšnjo vlogo v tem drugoligaškem prvenstvu. Za sedaj ji je uspelo usidrati na prvo mesto v lestvici.

* * *

MILAN, 16. — Vodstvo Milana se je sporazumelo s Santosom za datum odigranja obeh tekem za medcelinski naslov. Prva tekma bo 16. oktobra v San Siru, povratna pa 13. novembra v Sao Paulu.

V primeru, da bosta enajstorici po obeh tekmah v izenačenem položaju tako po točkah kot po količniku, bosta morali odigrati — tako namreč predpisuje pravilnik tekmovanja — v roku 72 ur novo tekmo na igrišču, kjer sta odigrali povratni dvoboj.

BORBA ZA ZNAČKO PRVAKA

Milan, Juve, Inter, Roma, Atalanta, Sampdoria z istim številom točk

Borba za značko prvaka A lige, ki jo bo celo leto nosil Inter na svojih dresih, se je začela. Začela se je s predvidenimi in tudi s presenetljivimi izidi. V glavnem je presenečenje prišlo iz Bologne, kjer domačini niso mogli ugnati borbenih in trmastih gostov Genoe, ki so se vrnili domov z nepričakovano točko.

Začetek turnirja je pokazal, da je Milan trenutno najboljša enajstorica. V nedeljo je po zaslugi odličnega Altafinija visoko zmagala. Isto se lahko reče o Romi, o Juventusu in o Sampdorii.

Težje je šlo Interju, ki se je znašel zaradi negotove obrambe z žogo v mreži. Na srečo je znal Inter spraviti dve žogi v vrata Modene in tako praznovati zmago. Pa čeprav pičlo za državne prvake.

Tudi Fiorentina je delno spodrsnila, ker je morala prepustiti Laziu, katerega gost je bila, točko. In končno še en neodločen izid: ta je bil na igrišču Lanerossi, kjer je gostoval Roccov Torino.

SLOVENSKA CONSKA NOGOMETNA LIGA

Visoka pekoča poraza za Delamaris in Gorico

7 žog v mreži Izolanov, 4 pa Novogoričanov

Medtem ko zaradi povratne tekme za evropski pokal narodov s Švedsko v nedeljo niso odigrali prvenstva v večjih jugoslovanskih ligah, se je redno zavrtelo le peto kolo slovenske nogometne lige.

Primorska ima v tem turnirju dva predstavnika: Novo Gorico in Delamaris iz Izole. Lani sta oba častno nastopala, letos pa je njuna zvezda na zatonu. Posebno obrambi sta šibki, tako da se morata enajstorici skoraj vsako nedeljo umakniti z igrišča pod točo golov.

Prejšnja nedelja je bila prav tako katastrofalna. Nova Gorica je gostovala v Kranju pri Triglavu in že po prvem polčasu je bila njena usoda zaradi treh golov v Brezavščkovi mreži zapečatena. V drugem je moral novogoriški vratar še enkrat kloniti in rezultat je bil dokončno zaokrožen.

Od Delamarisa so gledalci v Mariboru pričakovali veliko več. Zato so se v precejšnjem številu zbrali na stadionu, da bi bodrili Maribor B. Razočarani pa vseeno niso šli domov. Prisostvovali so namreč visoki zmagi domačinov, ki so sedemkrat preluknjali mrežo Izolčana Ferma.

IZIDI

Triglav - Nova Gorica	4:0 (3:0)
Maribor B - Delamaris	7:0 (5:0)
Celje - Ljubljana	6:3 (3:1)
Olimpija B - Aluminij	10:0 (6:0)
Slovan - Železničar	3:2 (1:0)
Rudar - Sobota	4:2 (1:2)
Olimp - Svoboda	1:4 (0:1)
O. Krim - Kladivar	0:5 (0:3)

TENIS

Letošnji italijanski prvaki

TURIN, 16. — Danes se je zaključilo letošnje italijansko teniško prvenstvo. Novi prvaki so:

Beppe Merlo med posamezniki
Maria Teresa Riedl med posameznicami
Pietrangeli-Sirola v moškem doublu
Migliori - Riedl v ženskem doublu
Beltrame-Pirro v mešanem doublu

MLADINSKI PLAVALNI DVOBOJ

Italija s 135 točkami pred Jugoslavijo (88)

Dva italijanska in šest jugoslovanskih mladinskih rekordov

SPLIT, 16. — Italijanska mladinska plavalna reprezentanca je po dvodnevnem tekmovanju, ki je bilo v bazenu Jadrana, premagala ustrezno moštvo Jugoslavije 135:88. Med prvim dnem, ki se je končal 68:41 v korist Italije, so izboljšali več mladinskih državnih rekordov: Martinolijeva italijanskega na 400 m s časom 5'5"7, Vrhovšek pa jugoslovanskega na 200 m metuljček z 2'23"5. Jugoslovani so izboljšali s časom 4'38"6 tudi rekord v moški štafeti 4x100 m prosto.

Tudi v drugem dnevu je padlo nekaj rekordov. Za Italijo ga je z 2'41" dosegel Giovannini na 200 m prsno, za Jugoslavijo pa so jih izboljšali štiri in sicer v štafeti 4x100 m v 4 slogih (4'24") v moški in ženski štafeti 4x100 m in s Trpinkovo na 100 m prosto (1'5"8).

V vaterpolu je Jugoslavija praznovala dvojno zmago: v prvem dnevu je premagala Italijo 4:2, danes pa 6:4.

ZAKLJUČENE XXII. BALKANSKE IGRE V ATLETIKI

Nepričakovano: BOLGARIJA v moški in ženski konkurenci

Jugoslavija druga pri moških in tretja pri ženskah

SOFIJA, 16. — Moški — Bolgarija 152 točk, Jugoslavija 146, Romunija 134, Grčija 61, Turčija 24, Albanija 7. Ženske — Bolgarija 92,5 točke, Romunija 81, Jugoslavija 79,7, Grčija 10. To je rezultat XXII. balkanskih iger v atletiki. Presenečenje torej: tako v moški kot v ženski konkurenci je prvi lovor pripadel Bolgariji, ki je bila daleč bolj pripravljena kot ostali tekmeci. Dovolj je, če navedemo dejstvo, da so bolgarski atleti in atletinje v treh dneh tekmovanja izboljšali 10 državnih rekordov, štiri pa so izenačili. Tri rekorde so dosegli Grki, Jugoslovani in Romuni pa nobenega.

Največ prvih mest — devet — so osvojili Jugoslovani. Bolgari so jih osem, Romuni tri, Grki dve in Turki eno. Med ženskami je Romunija pobrala pet prvih mest, Bolgarija štiri, Jugoslavija pa tri.

Najhujši tekmeci domačinov so bili Jugoslovani, ki so imeli smolo in tudi nekaj nepričakovanih spodrsljajev. Kot primer naj navedemo, da so sodniki diskvalificirali Važiča v teku na 1500 m in Rukavino na 110 ovire, kar je Jugoslovane spravilo ob 4 točke.

Izidi zadnjega dne tekmovanja so naslednji:

MOSKI

Deseteroboj: Kolnik (J) 7093, Skavkov (B) 6817, Sokol (R) 6742, Brodnik (J) 6410, Kuzmanov (B) 6350, Asariotis (G) 5290 točk.

200 m: Trajkov (B) 21'3", Gruščev (B) 21'3", Zampirescu (R) 21'5", Zurka (R) 21'9", Pavlovič (J) 21'9", Georgopulos (G) 21'9".

Disk: Radošević (J) 54,91, Kunadis (G) 52,49, Artaksi (B) 51,99, Cegar (J) 21,78, Marnjanov (B) 50,64, Salaglan (R) 50,45.

400 m: Regukos (G) 48,2, Grujič (J) 48,3, Stanovnik (J) 48,3, Zampirescu (R) 48,4, Vojakis (G) 48,5, Vičev (B) 48,6.

110 m ovire: Petrušič (J) 14'3", Macuvet (R) 14'5", Sahiner (T) 14'5", Rukavina (J) diskvalificiran.

Palica: Lešek (J) 4,70, Hlebarov (B) 4'70, Kolnik (J) 4,50, Astosei (R) 4,40, Hristov (B) 4,40, Pampanikulau (G) 4,30.

5000 m: Dalkilič (T) 14'12"8, Barabaš (R) 14'24"8, Mesinercis (G) 14'29"6, Vamos (R) 14'18"4, Cervan (J) 14'24"8.

Troskok: Stojkovski (B) 16,15, Gurgušinov (B) 16,14, Ciocina (R) 15,95, Viskopolenau (R) 15,57, Njaradi (J) 15,22, Astisilis (G) 15,13.

Maraton: Mustapič (J) 2.32'21"0, Tilmaciu (R) in Voicu (R) 2.34'23"4, Mihalič (J) 2.39'28"6, Beaci (A) 2 uri in 45'41"6.

4x400 m: Grčija 3'13"2, Jugoslavija 3'13"3, Bolgarija 3'15"8, Romunija 3'17"6, Turčija 3'20"4, Albanija 3' in 29"4.

ŽENSKE

Peteroboj: Stamejčič (J) 4440, Nanev (B) 4375, Vrbanova (B) 4305, Budan (R) 4177, Vrinjek (J) 4104, Dandele (R) 4004.

Višina: Balas (R), 180, 2.—3. Gere (J) in Dimitrova (B) 163, Voronjanu (R) 163, Jug (J) 160, Ruseva (B) 155 cm.

80 m ovire: Kerkova (B) 10"3, Stamejčič (J) 11"0, Madžarska (B) 11"2, Budan (R) 11"4, Babovič (J) 11"6, Vretaku (G) 11"6.

400 m: Stanku (R) 56"9, Simič (J) 57"2, Grecescu (R) 58"0, Farkaš (J) 58"9, Vaneva 59"7, Ilijeva (obe B) 61"3.

Kopje: Piaculeşcu (R) 47,82, Ivanova (B) 45,80, Urbančič (J) 44,58, Boltakova (B) 43,60, Žunji (J) 43,25, Niascu (R) 43,22.

4x100 m: Bolgarija 46"8, Jugoslavija 48"3, Grčija 50"6, Albanija 52"7, Romunija 54"9.

* * *

MOSKVA, 16. — Sovjetska zveza je zmagala z 229,5 točke na tropoju s Poljsko (222,5) in Vzhodno Nemčijo (208). V ženski konkurenci je prav tako prvo mesto pripadlo Sovjetski zvezi (99 točk) pred Vzhodno Nemčijo (88) in Poljsko (48).

NOGOMET

MANCHESTER, 16. — Nocoj je prispela z letalom v Manchester enajstorica Interja, ki bo nastopila v prvi tekmi za evropski pokal z Evertonom.

TENIS

DENVER, 16 — V finalu ameriške cone za Davisov pokal je moštvo ZDA premagalo Mehiko 5:0. V zadnjih dveh singlih je temnopolti igralec Arthur Ashe premagal Bracanonteja, Ralston pa Pimentela.

V medconskem polfinalu bo Amerika nastopila proti Veliki Britaniji.

OLIMPIJSKE IGRE

PARIZ, 16. — Francoski medministrski svet, kateremu je predsedoval načelnik vlade Pompidou, je danes proučil možnosti Liona in Genobla za organizacijo olimpijskih iger 1968. leta. Trenutno je francoski olimpijski odbor izbral Lion za sedež letnih, Grenoble pa zimskih olimpijskih iger.

Ostali kandidati za letne igre so Buenos Aires, Detroit, Mexico City, za zimske pa Sion (Švica), Sapporo (Japonska) in neko kanadsko mesto.

Mesto, kateremu bodo poverili organizacijo letne olimpiade, bodo izbrali na prihodnji seji mednarodnega olimpijskega odbora, ki bo 18. oktobra letos v Baden Badenu, za zimsko pa januarja prihodnjega leta.

Totocalcio

Atalanta-Catania	Nev.	
Bari-Roma	(1-3)	2
Bologna-Genoa	(1-1)	X
Inter-Modena	(2-1)	1
Juventus-Spal	(3-1)	1
LR Vicenza-Torino	(1-1)	X
Lazio-Fiorentina	(1-1)	X
Mantova-Milan	(1-4)	2
Sampdoria-Messina	(3-1)	1
Palermo-Verona H.	(2-0)	1
Potenza-Padova	(1-1)	X
S. Monza-Napoli	(1-1)	X
Varese-Brescia	(4-0)	1

KVOTE
12 — 176.300 lir
11 — 6.500 »

TOTIP

1. —	1. William	1
	2. Fonica	X
2. —	1. Fantin	X
	2. Numantia	1
3. —	1. Nairobi	2
	2. Armela	X
4. —	1. Empedocle	X
	2. Inolo	1
5. —	1. Aquilon	X
	2. Pasero	X
6. —	1. Orpheline	1
	2. Squam	2

KVOTE
11 — 590.445 lir
10 — 43.265 »

V začetnem kolu za pokal Treh Benečij

Odbojkarji Bora pometli z VIS in Libertas

Odbojkarji Bora so v nedeljo v uvodnem kolu turnirja za pokal Treh Benečij dosegel to, kar so vsi želeli in delno tudi pričakovali. Vestni treningi, ki so jih imeli borovci, so torej obrodili dobre sadove. Slovenski igralci so s svojimi tekmeci pometli s tako visokim izidom, da je bila njihova premoč jasna.

Kot je bilo pričakovati, je bil Libertas najresnejši konkurent Bora. Predstavniki športnega združenja so stopili na igrišče s trdno voljo, da zmagajo. V začetnih potezah se vseeno niso mogli razživeti. Na srečo so imeli tudi nasprotniki Libertasa krizo, a so jo kmalu premagali in prešli v napad. Zato borovci niso mogli več prevzeti pobude v svoje roke in so bili prisiljeni prepustiti set tekmecem.

Drugi set se je začel in tudi nadaljeval v popolni premoči Bora. Nasprotniki so bili brez moči in ker so jih borovci že v kali razorožili, je tudi njihova morala dobila hud udarec. «Plavin so jih tako pustili daleč za seboj in končno zmagali z rezultatom 15:3, kar neoporečno dokazuje premoč predstavnikov Bora.

Nič boljši ni bil za nasprotnika tretji set. Kljub menjavam in klicanja time-outa niso mogli zajeziti navala borovcev, ki so gladko zmagali in si zagotovili prve točke.

V tej igri je ekipa Bora pokazala, da je našla pot povezave, ki je v odbojki ena glavnih prvin za uspešne nastope. Poleg tega so pokazali tudi napredek v obrambi, kar je za šestorko, ki se je do sedaj zanašala samo na napad, zelo razveseljivo dejstvo. Z dobro obrambo in z že preizkušenim močnim napadom bo Bor brez dvoma strl še marsikaterega močnega nasprotnika.

Tudi v drugi tekmi z VIS je Bor z veliko avtoriteto zmagal. Čeprav je moral dati nasprotniku, ki nastopa v nižji tekmovalni skupini, 4 točke prednosti, je z njim pa čeprav v ne preveč zanimivi igri, brez usmiljenja pometel.

V ostalih tekmah je Libertas premagala VIS, Gasilci pa CRDA.

R. ŠKRINJAR

Izidi:

Bor - Libertas 2:1 (8:15, 15:3, 15:4)
Bor - VIS 2:0 (15:9, 15:7)
Libertas - VIS 2:0
Gasilci - CRDA 2:1

PRVENSTVO MNOGOBOJEV NA OBČINSKEM STADIONU

Borovec Fučka kljub poškodbi na častnem drugem mestu

V nedeljo opoldne se je končalo na tržaškem stadionu deželno prvenstvo mnobojev za leto 1963. V sa tekmovanja so uspela, ne tako zaradi rezultatov, temveč zaradi velikega števila atletov, ki so izredno težke mnogoboje končali.

Najprej beseda o troboju mlajših mladincev, ki je bil na sporedu v soboto. V prvi disciplini, teku na 60 m čez zapreke, so zmagali specialisti, favoriti za končno zmago Fornasaris pa je bil z 10"2 četrti. Član Bora Fučka zaradi poškodbe na desnem boku ni mogel uspešno premagovati zaprek in je izgubil kar 450 točk. Drugi borovec Hreščak je v tej panogi dosegel 10"9. V drugi disciplini, skoku s palico je Bor slavil dvojno zmago. Fučka in Hreščak sta sigurno preskakovala vedno višjo letvico in oba z 265 premagala Fondo, ki velja za najmočnejšega v deželi. Met kopja je ponovno prinesel zmago Boru. Fučka je dosegel 49,23 m in obenem postavil drugo letošnjo najboljšo znamko v deželi za klubsk im tovarišem Dolencem. V končni razvrstitvi je bil Fornasaris prvi, Fučka pa drugi s samo 291 točkami zaostanka, katere bi brez poškodbe na ovirah z lahkoto dosegel in dosegel tudi boljši rezultat v kopju. Lepo presenečenje je tudi tretje mesto Hreščaka, čeprav atlet še ne pozna dobro vseh panog sporeda.

V deseteroboju za člane se je vseskozi odvijala ostra borba med Tassinijem in Barbierijem. Po prvem dnevu je drugi vodil le za 51 točk, katere je pridobil z boljšimi dosežki v metu krogle in v skoku v višino, medtem ko je bil Tassini uspešnejši v teku na 100 m (11"2), v daljini (6,22 m) in na 400 m (53"8). Odlične rezultate so dosegli še Bensi (11"1 na 100 m) in Zampieri (6,22 m v daljini). Odlično je začel tudi Vojko Cesar, ki je na 100 m in v daljini kar izenačil osebna rekorda in bil solsiden tudi v metu krogle. Žal se je slovenski atlet med skokom v višino poškodoval na nogi in prvi dan le s težavo končal. Po petih panogah je bil Cesar na odličnem 6. mestu z možnostjo napredka, poškodba pa mu ni dopuščala, da bi v nedeljo ponovno startal.

V drugem dnevu je odlično začel Buttignon na visokih zaprekah in dosegel osebni rekord 15"9. V tej panogi je prišlo tudi do neljubega incidenta, ker je predsednik kluba Fiamma zahteval, da njegovemu varovancu Barbieriju znižajo doseženi čas. Ker se je podobno zgodilo že v soboto, ko so sodniki skoraj brez obotavljanja podarili na 100 m Barbieriju eno desetinko (40 točk), so trener Ginnastice in drugi atleti odločno protestirali in prišlo je do prerekanja, med katerim je prišla na dan velika nešportnost in vulgarnost predsednika Fiamme in tudi nekaterih njegovih atletov. Kazalo je že, da bodo sodniki nesramno zahtevo sprejeli, bili pa so povsem osamljeni in ostala je razlika 8 desetink sekunde.

Tekmovanje se je nadaljevalo v zelo napetem ozračju. Na ovirah pridobljeno prednost je Tassini zapravil v skoku s palico (kot je bilo predvideno), nameraval pa je zadati rivalu končni udarec v metu kopja, kjer je vsaj za 10 m boljši. Sodniki so še enkrat pokazali veliko trmo in atlet ni smel opraviti niti enega poizkusnega meta. Rezultat je bil seveda veliko slabši in kljub požrtvovalnemu teku na 1500 metrov Tassiniju ni uspelo priti do naslova, katerega bi trenutno sicer bolj zaslužil od Barbierija.

V ženskem peteroboju je z lepim številom točk zmagala Giamperlati Luciana, članica Ginnastice, ki se je posebno odlikovala v skoku v višino (150 cm), skoku v daljino (510 cm) in na ovirah, kjer je z 12"4 premagala finalistko iz državnega prvenstva Orlandijevo.

Vzrok slabih rezulatov, dva atleta bi morala čez 5000 točk v deseteroboju, je treba iskati le v organizaciji. Deseteroboj bi se moral po pravilih odvijati v 48 urah, celo tekmovanje pa je trajalo le 22 ur. Atleti so bili brez vsakega počitka, dovoljevali pa jim niso niti poizkusnih metov ali skokov. Menimo, da se taka tekmovanja v prihodnosti raje sploh ne prirejajo.

BRUNO KRIZMAN

IZIDI:

Troboj:

1. Fornasaris (Fiamma)	1636	točk
2. Fučka (Bor)	1345	
3. Hreščak (Bor)	945	

Deseteroboj:

1. Barbieri (Fiamma)	4471
2. Tassini (Ginnastica)	4434
3. Buttignon (Torriana)	4309
6. Savino (CUS)	3504
(prvi v kat. mladincev)	
14. Križman (Bor)	2457

Peteroboj:

1. Giamperlati (Ginn.)	3,6
2. Orlando (Ginn.)	
3. Dessanti (Ginn.)	

JOŽE VERGAN:

Od MAREZIG do MADRIDA

67.

Spominjam se, kako smo napadli med Castillonnesom in Villeneuvom ob Loti nemški avtomobil, v katerem so se vozili trije gestapovski oficirji. Napad smo izvršili zelo spretno. Najprej se je zrušil šofer, nato še dva oficirja. En oficir je bil le laže ranjen. Ta je planil iz avtomobila in skušal pobegniti v gozd. Napravil pa je le dva, tri korake in že ga je komisarjeva brzostrelka pokosila. Tedaj smo skočili na cesto, potisnili avtomobil v jarek in ga zažgali.

Kmetje, ki so delali tam v bližini na polju, so vse to videli. Kljub temu, da so jih gestapovci mučili, pa niso izdali ničesar.

Leta 1942 so se partizanski bataljoni močno pomnožili. S pomočjo Petainovih oblasti je okupator pritiskal na mlade delavce, naj se javijo za delo v Nemčiji. Odzvali so se le redki. Zbežali so rajši v gozdove. Nekaj se jih je javilo v degolistične partizanske skupine, večina pa v naše partizanske enote.

Degolistom smo pravili «skrivači». Angleži so jih oskrbovali s hrano, orožjem in strelivom, oni pa so po nalogu de Gaula čakali s prekrižanimi rokami, da jih pridejo zavezniki reševat.

Še večji priliv v naše čete smo imeli v letu 1943. Nemci so proglasili v Franciji splošno mobilizacijo v organizacijo Todt. Ta mobilizacija pa ni zajela samo Francozov, temveč tudi vse tuje državljane od 18. do 60. leta. Nastal je preplah. Gestapovci in Petainovi policaji so krožili po mestih in vaseh, lovili delavce in kmete, jih trpali na tovornjake in vozili v Bordeaux, kjer je bilo centralno zbirališče v tem delu Francije. Od ondod so mlade fante pošiljali v Nemčijo, starejše može pa vključevali v organizacijo Todt in jih pošiljali kopat protitankovske okope na obalo Rokavskega preliva.

Namesto, da bi šli v Nemčijo in na delo, so se rajši skrili in množično odhajali v gozdove ter se vključevali večinoma v naše partizanske enote. Nekateri so šli tudi med degoliste. Posebno taki, ki so se radi izogibali naporov. Tudi degolisti so prebivali po gozdovih, toda te so Amerikanci in Angleži oskrbovali s hrano in orožjem iz letal. V boje z Nemci se niso spuščali in so se pripravljali, da posežejo v borbo šele tedaj, ko se bodo Američani in Angleži izkrcali v Frnciji. Bili so torej do leta 1944 brez pravega dela.

Na pohodih smo se kdaj pa kdaj z njimi tudi srečali. V takih primerih smo se pozdravili in šli dalje. Tesnejših stikov med nami in njimi ni bilo, vendar so bili nekateri med njimi prav dobri tovariši. Naskrivaj so nam prinašali celo orožje, ki so ga imeli sami tako in tako preveč.

Kmalu se je naša četa tako razrasla, da smo jo spremenili v bataljon. Tudi bataljon je obdržal še vedno moje ime. Komandant bataljona sem bil jaz, komisar pa Francoz Dumont; komandant prve čete je bil Renzi, komisar pa Emil; komandant druge čete je bil Gonzales (Pepito) komisar Pompom (Rene); komandant trerje čete je bil Francois, komisar pa Figueras.

Bataljon smo organizirali v gozdu nad Castillonnesom.

Zaradi večje gibljivosti smo razdelili bataljon na tri čete. Prva četa je ostala pri komandi bataljona, druga je šla v okolico Villeneuva, tretja pa v dordognski okraj.

Aprila 1943 je naša druga četa napadla nemški kamion, poln vojaštva, in avto, v katerem so se vozili trije esesovski oficirji. To se je zgodilo v bližini Villeneuva. Kamion je naletel na mino in je obstal. Zdaj so se oglasile naše brzostrelke in obsule esesovce s svinčenkami. Nato smo jih začeli obmetavati še z ročnimi granatami. Nemci so poskakali iz poškodovanega tovornjaka in se začeli braniti. Avto pa se je bliskovito obrnil in odhitel po pomoč.

Bitka je trajala kakih 20 minut, nato smo se umaknili v gozd. Pri spopadu smo imeli štiri ranjene, Nemci pa — kakor smo kasneje izvedeli — sedem mrtvih in več ranjenih.

Kasneje se je četa preselila v okolico Montaubana. Tam so oboskali četo trije tovariši iz Toulousa, in sicer Poljak Langer, Jugoslovan Ilić in neki Španec, sami bivši španski borci. Sklican je bil sestanek čete, na njem pa sta govorila Langer in Ilić. Najprej sta analizirala položaj na bojiščih, nato pa podrobneje poročala o veličastni zmagi Rdeče armade pri Stalingradu. Menila sta, da je bila bitka pri Stalingradu odločilna, da se Nemci naglo umikajo in vojna ne more več dolgo trajati.

Ko je govoril Ilić o partizanskih bojih v Franciji, je pohvalil našo drugo četo kot eno najboljših v agenskem sektorju.

Prav žal mi je bilo, da nisem bil pravočasno obveščen o sestanku in se ga nisem mogel udeležiti. Ilić je bil inšpektor partizanskih enot za toulouško cono. Prav rad bi se bil z njim pomenil, tembolj ker sva si bila stara znanca.

Kasneje sem ga še dvakrat ali trikrat zaman iskal na sedežu komiteja v Toulousu. Vselej je bil na terenu. Šele novembra 1944 sva se srečala pri generalnem konzulatu v Marseillu. Tedaj pa je opravljal že posle generalnega konzula v Parizu, kjer je predstavljal novo Jugoslavijo.

Ko nisem imel drugega nujnega dela, sem obiskoval skupine terenskih aktivistov. Med drugimi sem obiskal tudi skupino med Monclarom in Tombeboeufom, v kateri je bil tudi moj brat Ivan. Nekaj dni zatem sem obiskal tretjo četo v dordognskem okraju v gozdu v okolici Monclara. Na glavni cesti med Dordognom in Lot et Garonnom sem opazil deset nemških kamionov, polnih vojakov, štiri oklopnjake in nekaj osebnih avtomobilov. O tem sem takoj obvestil vse čete bataljona, jih opozoril, naj bodo previdni, naj pomnožijo straže in naj nikar ne napadajo Nemcev, ker so v veliki premoči. Sam sem se ustavil pri našem obveščevavcu Polietti pri Erynvillosu. Tam smo imeli partizansko mamo, ki je imela bife in restavracijo. Nemce je sovražila, nas pa je imela rada. Kadar koli smo prišli mimo, nas je pogostila in postregla z novicami o premiku nemških čet. Pozimi sta nam mama Caq in njena hčerka pletli nogavice in puloverje.

Med drugim sem izvedel tu, da je prišlo v Bergerac veliko število nemških vojakov. Radoveden sem bil, čemu so privlekli Nemci v to malo mestece toliko vojaštva, ko jim je prej en bataljon zadostoval.

V nekaj dneh sem si oskrbel ponarejeno nemško osebno izkaznico na ime Hermann Willy. Zdaj sem imel kar dve izkaznici, francosko in nemško. Eno sem imel v desnem, drugo v levem žepu. Nemški policiji sem vselej pokazal francosko, francoski pa nemško izkaznico. Ko so fracoski policaji opazili na izkaznici žig s kljukastim križem, so mi salutirali, rekli «bien, bien!» in me pustili naprej.

Zdaj sem menil, da se lahko sam prepričam, koliko vojaštva je v Bergeracu in kaj nameravajo. Preoblekel sem se v civilno obleko, sedel na kolo in jo mahnil proti mestu.

V Bergeracu so bile vse ceste blokirane. Na nekaterih blokih je bila nemška, pri drugih pa francoska policija. Na srečo sem naletel na francosko policijo in prav na enega tistih policajev, ki so imeli stike z nami.

«Če hočeš odnesti zdravo kožo, se takoj vrni!» mi je zašepetal. «Razen vojaštva je prišla iz Bordeauxa v mesto tudi posebna gestapovska policija. Po ulicah ustavljajo ljudi in tudi po hišah preiskujejo. S seboj imajo seznam kakih 50 sumljivih oseb in na listi je tudi tvoje ime.»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37338 — NAROČNINA: mesečna 850 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — SFRJ: v tednu 20 dni, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3 - I, telef. 21-928, tekoči račun pri Nar